

HE 199/2008 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2009
TALOUSARVIOESITYKSEN (HE 116/2008 vp)
TÄYDENTÄMISESTÄ**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2009.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Jyrki Katainen*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2009 talousarvioesitystä (HE 116/2008 vp) täydentävä hallituksen esitys. Hallituksen esitys vuoden 2009 talousarvioksi annettiin eduskunnalle 15.9.2008 eikä valtiovarainvaliokunta ole vielä antanut siitä mietintöään.

Hallituksen talousarvioesitys perustui valtiovarainministeriön syyskuun suhdanne-ennusteeseen. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kriisin myötä voimistunut ja nopeutunut suhdannekäänte on muuttanut ensi vuoden talousnäkymät poikkeuksellisen epävarmoiksi. Täydentävä talousarvioesitys perustuu 7.11.2008 tarkennettuun valtiovarainministeriön arvioon talouskehityksestä.

Talouskehitys

Maailmantalouden näkymät jatkuvat epävarmoina ja tuotannon kasvuvauhti hidastuu edelleen vuonna 2009. Asuntomarkkinoiden hintakuplien puhkeamista seurannut kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kriisiytyminen johti syksyllä 2008 lainamarkkinoiden kiristymiseen ja lainakorkojen nousuun. Näin raaka-ainehintojen nousun nopeuttama kansainvälinen inflaatio sai seurakseen rahoitusmarkkinoiden shokin. Näiden yhteisvaikutuksena maailmantalous on ajautunut poikkeuksellisen jyrkkään laskusuhdanteeseen, joka on jo alkanut vaikuttaa myös Suomen talouskehitykseen.

Suomen talous on perustaltaan terve, joten taantuman uhka ei ole välitön. Talouskasvu hidastuu kuitenkin puoleen prosenttiin vuonna 2009, sillä viennin arvioidaan supistuvan kansainvälisen kysynnän vähentyessä. Myös investoinnit supistuvat vaimentuneen kysynnän ja kohonneiden rahoituskustannusten seurauksena. Tuotannon kasvu on kotimaisen kulutuskysynnän varassa. Hallituksen esittämät veronkevennykset tukevat kotimaista kysyntää oikea-aikaisesti, mutta kotitalouksien kasvanut varovaisuus vähentänee kulutushalukkuutta. Inflaatio hidastuu vuoden 2009 aikana merkittävästi raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen, asuntojen hintojen ja korkojen laskiessa ja jää koko vuonna keskimäärin kahteen prosenttiin. Työttömyys kääntyy nousuun talouskasvun hidastuessa.

Sekä kansainvälinen että kotimainen talous saattavat kehittyä arvioitua heikommin, mutta toisaalta myös kasvun vauhdittumisen edellytykset ovat vahvistuneet viime aikoina. Rahoitusjärjestelmien ylläpitoon on sitouduttu laajasti sekä kansainvälisten järjestöjen että hallitusten taholta. Myös merkittävistä talouden kysyntää lisäävistä toimista on tehty päätöksiä. Raha- ja finanssipolitiikka on vuonna 2009 erittäin elvyttävää, joka voi parhaimmillaan johtaa maailmantalouden ennakoitua nopeampaan toipumiseen vuoden loppua kohti.

Julkisen talouden tila on heikkenemässä nopeasti laskusuhdanteen myötä. Selvimmin tämä näkyy suhdanneherkkien verotulojen tuoton alenemisessa. Valtion rahoitusasema muuttuu vuonna 2009 kansantalouden tilinpidon käsittein alijäämäiseksi ensimmäisen

kerran tällä vuosikymmenellä ja valtion velanotto lisääntyy. Koko julkisen talouden rahoitusasema pysyy vuonna 2009 edelleen ylijäämäisenä, mutta ylijäämä pienenee vuodesta 2008 yli kaksi prosenttiyksikköä suhteessa kokonaistuotantoon. Julkisen talouden ylijäämä on työeläkerahastojen varassa. Tuntuva heikkenemisestä huolimatta Suomen julkisen talouden rahoitusasema on euromaiden ja koko EU:n vahvimpia.

Taulukko 1. Kansantalouden kehitys

	2005	2006	2007*	2008**	2009**
Bruttokansantuote, määrän muutos, %	2,8	4,9	4,5	2½	½
Työttömyysaste, %	8,4	7,7	6,9	6½	7
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	0,9	1,6	2,5	4	2

Taulukko 2. Julkisen talouden keskeisiä tunnuslukuja kansantalouden tilinpidon mukaan

	2004	2005	2006	2007*	2008**	2009**
	suhteutettuna bruttokansantuotteeseen, prosenttia					
Verot ja sosiaaliturvamaksut	43,4	43,8	43,4	42,8	41½	41
Julkisyhteisöjen menot	50,2	50,4	48,9	47,3	47	48
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	2,2	2,7	4,0	5,3	4½	2
Valtionhallinto	0,4	0,4	0,9	2,1	1	-½
Paikallishallinto	-0,8	-0,6	-0,2	-0,1	0	0
Työeläkelaitokset	2,8	2,9	3,2	3,0	3	2½
Muut sosiaaliturvarahastot	-0,2	0,0	0,2	0,3	0	0
Julkisyhteisöjen velka (EMU)	44,1	41,3	39,2	35,1	32½	33
Valtionvelka	41,9	38,2	35,3	31,2	28½	29

Tuloarviot

Varsinaisten tulojen arviota ehdotetaan vähennettäväksi nettomääräisesti 2 028 milj. eurolla. Verotuloarviota ehdotetaan vähennettäväksi 1 584 milj. eurolla. Tuloveron tuottoarvion osuus vähennyksestä on 1 150 milj. euroa, josta yhteisöveron osuus on 650 milj. euroa. Yhteisöveron tuottoarvion aleneminen johtuu yritysten aiemmin arvioitua heikommasta tuloskehityksestä. Toisaalta hallituksen esitys tonnistoverolain uudistamisesta lykkääntyy, mikä lisää yhteisöveron tuottoa 10 milj. eurolla. Ansio- ja pääomatulojen tuottoarviota alennetaan 500 milj. eurolla, mikä johtuu veronalaisten ansio- tulojen ja luovutusvoittojen arvion pienenemisestä.

Perintö- ja lahjaveron veroprosentteja alennetaan 3 prosenttiyksiköllä, minkä arvioidaan vähentävän veron tuottoa vuositasolla 60 milj. eurolla. Verotukseen liittyvän viiveen vuoksi vaikutus vuonna 2009 on 15 milj. euroa. Alkoholijuomaveroa korotetaan 10 prosenttiyksiköllä, minkä arvioidaan lisäävän veron tuottoa vuositasolla 65 milj. eurolla. Arvonlisäveron tuottoarviota ehdotetaan vähennettäväksi 388 milj. eurolla ja autoverotuksen tuottoarviota 25 milj. eurolla. Vuoden 2009 maaliskuun alussa tulee voimaan autoverolain ja arvonlisäverolain muutos. Tällöin luovutaan kantamasta autove-

rolle arvonlisäveron suuruista veroa ja autoveroa korotetaan vastaavalla määrällä. Arvonlisäveron tuottoarviota alentaa verolakimuutoksen lisäksi yksityisen kulutuksen kasvun hidastuminen ja autoveron tuottoarviota uusien autojen myyntiennusteen aleneminen. Energiaveron tuottoarviota alennetaan lähinnä kertymätietojen perusteella 71 milj. eurolla.

Osinkotuottoarviota ehdotetaan vähennettäväksi 450 milj. eurolla rahoitusmarkkinoiden epävakauden seurauksena heikentyneen talouskehityksen vuoksi.

Talousarvioesityksen määrärahoihin ehdotetaan 467 milj. euron nettolisäystä ja tuloarvioihin 2 028 milj. euron nettovähennystä. Täydentävä esitys on siten 2,5 mrd. euroa alijäämäinen. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2009 ehdotetaan 2,3 mrd. euroa.

Vuoden 2009 kehystasoa tarkistetaan vastaamaan hinta- ja kustannustasossa tapahtuneita muutoksia yhteensä -5 milj. eurolla. Tarkistus aiheutuu KEL- ja TyEL-indeksien vahvistamisen aiheuttamasta hintatason noususta sekä kuluttajahintaindeksin arvion alenemisestä. Lisäksi kehystasoa korjataan 30 milj. euroa alaspäin, koska vuoden 2008 alusta voimaan tulleeseen eräiden energiatuotteiden verottomuusjärjestelmään liittyvien energiaverotuen palautusten arviota on alennettu. Tarkistuksen jälkeen menokehys vuodelle 2009 on 35 944 milj. euroa.

Kehykseen kuuluvien määrärahojen yhteissummaksi vuodelle 2009 ehdotetaan 35 574 milj. euroa, jolloin jakamattomaksi varaukseksi jää 70 milj. euroa 300 milj. euron lisäbudjettivarausten lisäksi. Kehyksen ulkopuolisiksi menoiksi ehdotetaan 10 649 milj. euroa.

Aloitusrahasto Vera Oy:tä ja Veraventure Oy:tä pääomitetään yhteensä 30 milj. eurolla. Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä pääomitetään 50 milj. eurolla. Tarkoituksena on vähentää riskipääomamarkkinoiden puutteita, jotka vaikeuttavat erityisesti nopeasti kasvavien, aloittavien ja laajentavien yritysten riskipääoman saamista. Viennin rahoitukseen ehdotetaan myönnettäväksi enintään 500 milj. euron lainavaltuus, jonka avulla voidaan käynnistää viennin ns. jälleenrahoitustoiminta. Suomen Vientiluotto Oy jälleenrahoittaisi koti- tai ulkomaisen luotto- tai rahoituslaitoksen suomalaisen pääomatavaravientiin järjestämiä ostajaluottoja. Jälleenrahoitukseen liittyen Suomen Vientiluotto Oy:lle ehdotetaan 6 milj. euron lisäpääomistusta. Lisäksi on tarkoitus antaa hallituksen esitys viennin rahoitukseen liittyen Finnvera Oyj:n omien varainhankintamahdollisuuksien sekä Finnvera Oyj:n kotimaan rahoituksen rahoitusvaltuuksien lisäämiseksi. Tekesin ympäristö- ja energiasektorin myöntämisvaltuuksia ehdotetaan lisättäväksi 15 milj. eurolla osana energiasektorin demonstraatiohankkeiden toteutusta. Pk-yritysten innovaatiohankkeiden valmistelurahoitukseen ehdotetaan siirrettäväksi Tekesin avustuksista 2 milj. euroa. EU:n rakennerahasto-ohjelmien

Määrärahat ja tasapaino

Vaalikauden kehys

Rahoitusmarkkinoiden häiriöiden yritys- ja työllisyysvaikutusten lievittäminen

Rakentamisen tukeminen	<p>myöntämisvaltuuksiin ehdotetaan 44 milj. euron lisäystä aikaistamalla ohjelmarahoituksen budjetointia vuodelle 2009.</p> <p>Senaatti-kiinteistöjen investointien enimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi 30 milj. eurolla, mikä johtuu Senaatti-kiinteistöjen investointiohjelman nopeuttamisesta talonrakennustoiminnan yleisesti vähentyessä. Yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeita ehdotetaan nopeutettavaksi lisäämällä valtuutta 30 milj. eurolla. Rakennusalan työllisyyden parantamiseksi sekä vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamisen vauhdittamiseksi käynnistysavustusta korotetaan aiesopimukseen sitoutuneissa kunnissa 5 000 eurolla 15 000 euroon. Lisäksi avustus ulotetaan myös muualle maahan 10 000 euron suuruisena. Järjestelyä ei ole tarkoitus jatkaa vuoden 2010 jälkeen. Kuntarahoitus Oyj:n pääoman luonteiseen rahoitukseen ehdotetaan 20 milj. euroa. Tällä pyritään varmistamaan Kuntarahoituksen valtion tukemaan asuntotuotantoon kohdistuvan luotonannon kasvuedellytykset.</p>
Työllisyyskokeilujen toteuttaminen	<p>Työllistymislisää ja työllistymispalkkiota koskevan kokeilun toteuttamiseen ehdotetaan 1,2 milj. euron lisäystä. Kokeilun aikana maksettaisiin joko työllistymislisää tai työllistymispalkkiota vähintään kuuden kuukauden pituisen kokoaikaisen työn vastaanottaville kokeilun piiriin kuuluville työttömille. Hallituksen on tarkoitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvä esitys laiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) muuttamisesta. Kokeilusta arvioidaan aiheutuvan menoja kaikkiaan 2,2 milj. euroa.</p>
Poikkeuksellisten onnettomuuksien ja katastrofien jälkihoito ja ennaltaehkäisy	<p>Ampuma-ase, aselupa- ja turvallisuusalan valvontarekisterin uudistamista varten poliisille ehdotetaan vuodelle 2009 lisämäärärahaa 1 milj. euroa. Internet-seurannan järjestämiseen ehdotetaan pysyvää määrärahalisäystä 881 000 euroa. Opetusministeriölle ehdotetaan kertaluonteista 500 000 euron määrärahaa verkkonuorisotyöhön, joka toteutetaan yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin varattua määrärahaa lisätään 100 000 eurolla. Yhteensä 25,9 milj. euron määrärahasta kohdennetaan 130 000 euroa valtakunnalliseen valmiustoimintaan poikkeuksellisten onnettomuuksien tai katastrofien varalta.</p>
Crisis Management Initiative ry:n toiminnan tukeminen Tietosuojavaltuutetun toimintamenot	<p>Crisis Management Initiative ry:n toimintaan ehdotetaan lisärahoitusta 135 000 euroa, jolloin vuoden 2009 kokonaisavustus on 335 000 euroa.</p> <p>Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintamenoihin ehdotetaan 260 000 euron lisäystä, joka on kertameno. Lisäys aiheutuu tietosuojavaltuutetun toimiston siirtymisestä hoitamaan sähköisen viestinnän tietosuojalain muutoksista aiheutuvia uusia valvontatehtäviä.</p>
Energiaverotuki	<p>Energiaverotukeen ehdotetaan vähennystä 30 milj. euroa, sillä polttoaineiden verottomasta käytöstä maksettavien palautusten arvioidaan jäävän ennakoitua pienemmäksi. Maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksia koskevan</p>

hallituksen esityksen johdosta raskaan polttoöljyn valmisteveron palautuksiin ehdotetaan 600 000 euron määrärahalisäystä.

Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääomaan ehdotetaan 50 milj. euron valtionrahoitusta sillä edellytyksellä, että muiden rahoittajatahojen sijoittama osuus säätiön pääomaan vuonna 2009 on 20 milj. euroa. Säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2009—2011 siten, että valtion osuus on yhteensä 125 milj. euroa ja muiden rahoittajatahojen osuus vähintään 50 milj. euroa.

Valtion korvausta Kansaneläkelaitokselle elatustuen siirron toimeenpanokustannuksista ehdotetaan maksettavaksi vielä 610 000 euroa vuonna 2009 arvioitua suuremman työmäärän ja kustannusten nousun johdosta.

Holhoustoimen yleisen edunvalvonnan toimintamenoihin ehdotetaan 2,2 milj. euron lisäystä, josta kertamenoa on 1,7 milj. euroa. Lisäys aiheutuu holhoustoimen yleisen edunvalvonnan järjestämiseen liittyvien tietohallintomenojen täsmentymisestä.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan 276 000 euron lisäystä, joka aiheutuu Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen vuokramenoista.

Yliopistojen palvelukeskus Certian toimintamenoihin ehdotetaan 3 milj. euron lisäys sen arvioitua nopeammin laajenevan toiminnan johdosta.

Teknillisen korkeakoulun tilojen peruskorjauksen johdosta lisääntyviin vuokratiloihin ehdotetaan kertaluonteisesti 1,5 milj. euroa. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston vuokra- ja muutokustannuksiin ehdotetaan lisäystä yhteensä 210 000 euroa.

Merenkululaitoksen toimintamenoihin ehdotetaan siirrettäväksi tuottavuuden edistämisen määrärahoista 750 000 euroa ICT-infran muutosten toteuttamiseksi.

Yritysten hallinnollisen taakan vähentämishjelman toteuttamiseen ehdotetaan 350 000 euron lisäystä.

Valtiovarainministeriön ennustetarkistus sekä KEL- ja TyEL-indeksien vahvistaminen arvioitua korkeampana nostavat vuoden 2009 menoarvioita n. 250 milj. eurolla. Toisaalta valtionvelan korkomenojen odotetaan vähenevän 222 milj. eurolla lähinnä korkotason laskun vuoksi.

Vakinaisten eläkkeiden, perhe-eläkkeiden sekä kuntoutustuen määrärahaan ehdotetaan 9,4 milj. euron lisäystä työeläkeindeksin tarkistuksen johdosta.

Työllisyysnäkyvien heikennyttä määrärahojen tarvearvioita ehdotetaan korotettaviksi työttömyysturvan eri momenteilla yhteensä n. 174 milj. eurolla ja asumistuen momentilla 20 milj. eurolla. Heikenevän suhdannetilanteen arvioidaan myös lisäävän valtion osuutta yrittäjän eläkeläistä johtuvista menoista 14 milj. eurolla. Valtion osuus sairausvakuutuksen menoista arvioidaan 6 milj. euroa varsinaisessa talousarvioesityksessä oletettua pienemmäksi.

Tampereen teknillisen yliopiston säätiön perustaminen

Elatustuen siirron toimeenpanokustannukset

Muutoksia eräisiin toimintamenojärärahöihin

Eräiden menoarvioiden tarkentuminen

Valtion kansaneläkeläistä johtuvien menojen määrärahaa ehdotetaan lisättäväksi 17,9 milj. eurolla, koska vuonna 2009 sovellettava kansaneläkeindeksi on vahvistettu aiemmin arvioitua korkeampana, työnantajan kansaneläkemaksun tuottoarviota on alennettu ja eläkkeensaajan asumistukimenoarviota korotettu. Oletettua korkeampana vahvistettu kansaneläkeindeksi lisää myös rintamalisien määräraharahatarvetta 200 000 eurolla. Sotilasvammakorvauksiin varattavaa määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi vajaalla 7 milj. eurolla aiemmin arvioitua suurempien sotainvalidien kuntoutus- ja laitoshuolto- korvausten ja arvioitua korkeampana vahvistetun työeläkeindeksin vuoksi. Perustoimeentulotuen valtionosuuksiin ehdotetaan 20 milj. euron lisäystä ennakoitua suurempien toimeentulotukimenojen vuoksi.

Käsiteltävänä olevien ja nyt ehdotettujen määrärahamuutosten jakaantuminen pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	125 070 000	-	125 070 000
22. Tasavallan presidentti	13 038 000	-	13 038 000
23. Valtioneuvoston kanslia	79 167 000	-	79 167 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 170 331 000	4 778 000	1 175 109 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	794 504 000	2 467 000	796 971 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	1 168 899 000	16 262 000	1 185 161 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 778 442 000	-1 221 000	2 777 221 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	7 322 839 000	-29 395 000	7 293 444 000
29. Opetusministeriön hallinnonala	7 498 011 000	55 047 000	7 553 058 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 836 454 000	19 000	2 836 473 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 108 809 000	13 316 000	2 122 125 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 322 397 000	359 564 000	2 681 961 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	14 826 007 000	248 509 000	15 074 516 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	316 388 000	20 000 000	336 388 000
36. Valtionvelan korot	2 395 000 000	-222 000 000	2 173 000 000
Yhteensä (pl. valtionvelan vähentäminen)	45 755 356 000	467 346 000	46 222 702 000
37. Valtionvelan vähentäminen	152 992 000	-152 992 000	-
Yhteensä	45 908 348 000	314 354 000	46 222 702 000

Käsiteltävänä olevien ja nyt arvioitujen tuloarviomuutosten jakaantuminen osastoittain, euroa

Osasto	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	38 878 799 000	-1 584 000 000	37 294 799 000
12. Sekalaiset tulot	4 404 849 000	6 020 000	4 410 869 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 390 500 000	-450 000 000	1 940 500 000
15. Lainat	234 200 000	-	234 200 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	45 908 348 000	-2 027 980 000	43 880 368 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	-	2 342 334 000	2 342 334 000
Yhteensä	45 908 348 000	314 354 000	46 222 702 000

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Tulovero
Momentille arvioidaan kertyvän 13 332 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen 14 482 000 000 euroon nähden on 1 150 000 000 euroa, mistä 500 000 000 euroa johtuu veronalaisten ansiotulojen ja luovutusvoittojen arvion pienenemisestä ja 650 000 000 euroa yhteisöveroarvion pienenemisestä johtuen lähinnä yritysten aiemmin arvioitua heikommasta tuloskehityksestä. Yhteisöveroarviossa on lisäyksenä huomioitu 10 000 000 euroa tonnistoverolain muuttamisen lykkääntymisen johdosta.

2009 talousarvio	13 332 000 000
2008 III lisätalousarvio	-500 000 000
2008 talousarvio	14 790 000 000
2007 tilinpäätös	14 360 508 445

03. Perintö- ja lahjaverot
Momentille arvioidaan kertyvän 365 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 15 000 000 euroa talousarvioesityksen 380 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2009 alussa voimaan tulevaisi ehdotetusta perintö- ja lahjaverotuksen muutoksesta.

Lisäksi selvitysosan toinen kappale muutetaan seuraavaksi:

Perintö- ja lahjaverot kevennettiin vuonna 2008. Veron kertymään liittyvästä viiveestä johtuen kevennys vähentää vuoden 2009 tuottoa 140 milj. eurolla.

Lisäksi selvitysosan kolmanneksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen perintö- ja lahjaverolain muuttamisesta siten, että verotusta kevennetään 1. veroluokassa alentamalla vero-

prosentteja 3 prosenttiyksiköllä. Esitys vähentää veron tuottoa vuositasolla arviolta 60 milj. eurolla. Veron kertymään liittyvästä viiveestä johtuen vaikutuksen arvioidaan vuonna 2009 olevan 15 milj. euroa.

2009 talousarvio	365 000 000
2008 III lisätalousarvio	70 000 000
2008 talousarvio	500 000 000
2007 tilinpäätös	458 797 023

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän 14 583 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 388 000 000 euroa talousarvioesityksen 14 971 000 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä yksityisen kulutuksen muutoksesta sekä hallituksen esityksestä autoverolain ja arvonlisäverolain muuttamisesta.

Lisäksi selvitysosan viidenneksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen autoverolain ja arvonlisäverolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi autoverolakia siten, että luovutettiin kantamasta autoverolle arvonlisäveron suuruista veroa. Arvonlisäverolaista kumottaisiin vastaavasti kyseisen veron vähennysoikeutta koskevat säännökset. Muutosten seurauksena ajoneuvojen verotus ei kuitenkaan kevenisi, koska autoveroa korotettaisiin

siin autoverolle suoritettua arvonlisäveroa vastaavalla määrällä. Muutos koskisi kaikkia autoveron alaisia ajoneuvoja. Muutos pienentäisi arvonlisäveron tuottoa vuonna 2009 noin 130 milj. eurolla ja vuositasolla noin 195 milj. eurolla.

Lisäksi selvitysosan taulukko muuttuu seuraavaksi:

Arvonlisäveron kertymä vuonna 2009 (mrd. euroa)

Verohallinnon bruttokertymä	21,6
+ Tullilaitoksen nettokertymä	4,7
- Verohallinnon maksamat palautukset	11,8
+ ALV-kertymä muista valtion tilivirastoista	0,1
= ALV-kertymä	14,6

2009 talousarvio	14 583 000 000
2008 II lisätalousarvio	-230 000 000
2008 talousarvio	14 496 000 000
2007 tilinpäätös	13 521 403 571

08. Valmisteverot

04. Alkoholijuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 188 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 65 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 123 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2009 alussa voimaan tulevaisi ehdotetusta alkoholijuomaverolain muutoksesta.

Lisäksi selvitysosan kolmanneksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen alkoholiveron korottamisesta 10 prosentilla. Korotuksen arvioidaan lisäävän alkoholiveron tuottoa 65 milj. eurolla.

Selvitysosan nykyinen kolmas kappale siirtyy neljänneksi kappaleeksi.

2009 talousarvio	1 188 000 000
2008 talousarvio	1 088 000 000
2007 tilinpäätös	1 014 796 848

07. Energiaverot

Momentille arvioidaan kertyvän
3 238 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen
3 309 000 000 euroon nähden on 71 000 000 euroa. Energiaveron tuottoarviota alennetaan kertymätietojen ja heikentyvän suhdannetilanteen perusteella. Osa kertymätietojen vähennyksestä aiheutuu vuoden 2008 alusta voimaan tulleen eräiden energiatuotteiden verottomuus-

järjestelmän muutoksen muuttuneesta vaikutusarviosta, jota on oikaistu 30 000 000 eurola. Vastaava muutos on momentilla 28.91.41 verottomasta käytöstä johtuvien palautusten osalta.

2009 talousarvio	3 238 000 000
2008 III lisätalousarvio	-73 000 000
2008 II lisätalousarvio	88 000 000
2008 talousarvio	3 251 000 000
2007 tilinpäätös	2 937 532 728

10. Muut verot*03. Autovero*

Momentille arvioidaan kertyvän
1 075 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen
1 100 000 000 euroon nähden on 25 000 000 euroa. Hallituksen esitys autoverolain ja arvonlisäverolain muuttamisesta lisää tuottoarviota runsaalla 150 000 000 eurolla. Uusien henkilöautojen myyntiarvion heikkeneminen noin 150 000 kappaleesta noin 120 000 kappaleeksi vuonna 2009 puolestaan heikentää tuottoarviota runsaalla 175 000 000 eurolla.

Lisäksi selvitysosan toiseksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen autoverolain ja arvonlisäverolain muuttamisesta. Esityksen mukaan pakettiautojen autovero muutettaisiin yleiseen kuluttajahintaan perustuvaksi henkilöautojen ja moottoripyörien tavoin. Samalla pakettiautojen vero porrastettaisiin auton hiilidioksidipäästöjen perusteella samalla tavalla kuin henkilöautojen. Esityksessä autoverolaikiin lisättäisiin säännös vientipalautuksesta,

joka mahdollistaisi tietyin edellytyksin ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron palautuksen, kun käytetty ajoneuvo viedään maasta pysyvästi toisessa maassa tapahtuvaa käyttöä varten. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi autoverolakia siten, että luovuttaisiin kantamasta autoverolle arvonlisäveron suurista veroa. Arvonlisäverolaista kumottaisiin vastaavasti kyseisen veron vähennysoikeutta koskevat säännökset. Muutosten seurauksena ajoneuvojen verotus ei kuitenkaan kevenisi, koska autoveroa korotettaisiin autoverolle suoritettua arvonlisäveroa vastaavalla määrällä. Muutos koskisi kaikkia autoveron alaisia ajoneuvoja. Muutos lisäisi autoveron tuottoa vuonna 2009 noin 150 milj. eurolla ja vuositasolla noin 225 milj. eurolla.

Selvitysosan nykyinen toinen kappale siirtyy kolmanneksi kappaleeksi.

2009 talousarvio	1 075 000 000
2008 III lisätalousarvio	-216 000 000
2008 talousarvio	1 266 000 000
2007 tilinpäätös	1 216 986 871

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

98. EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan

Momentille arvioidaan kertyvän 9 515 000 euroa.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Momentin lisäys talousarvioesitykseen aiheutuu nettobudjetoidun momentin 26.01.22 muuttamisesta bruttobudjetoiduksi momentiksi.

Tulot kertyvät ulkorajarahaston ja paluurahaston vuosien 2008 ja 2009 ensimmäisistä ennakkomaksuista, kotouttamisrahaston vuoden 2009 ensimmäisestä ennakkomaksusta sekä pakolaisrahaston vuosien 2008 ja 2009 ensimmäisistä ennakkomaksuista ja vuosien 2006 ja 2007 toisista ennakkomaksuista.

Tulojen arvioitu kertymä	€
Pakolaisrahasto	2 578 000
Ulkorajarahasto	5 823 000
Kotouttamisrahasto	454 000
Paluurahasto	660 000
Yhteensä	9 515 000

2009 talousarvio 9 515 000

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 100 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 3 800 000 euroa talousarvioesityksen 3 900 000 euroon nähden aiheutuu EU:n ulkorajarahastolta saatavien tulojen budjetoimisesta momentille 12.26.98.

Momentin perusteluihin ehdotettujen muutosten johdosta momentin selvitysosa muuttuu seuraavaksi:

Tulojen arvioitu kertymä	€
Takavarikoitujen esineiden myyntitulot	50 000
Muut tulot	50 000
Yhteensä	100 000
2009 talousarvio	100 000
2008 talousarvio	1 500 000
2007 tilinpäätös	5 102 162

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

<i>99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot</i>	misesta aiheutuvista menoista Helsingin kaupungin rahoitusosuuteen, jonka arvioidaan olevan vuonna 2009 noin 915 000 euroa.	
Momentille arvioidaan kertyvän 7 501 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.	2009 talousarvio	7 501 000
Lisäys 305 000 euroa talousarvioesityksen 7 196 000 euroon nähden aiheutuu momentin 31.10.78 selvitysosan perusteluihin viitaten Vuosaaren sataman liikenneväylien rakenta-	2008 III lisätalousarvio	3 152 000
	2008 II lisätalousarvio	541 000
	2008 talousarvio	38 950 000
	2007 tilinpäätös	55 576 434

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

<i>03. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tulot</i>	2009 talousarvio	500 000
	2008 talousarvio	400 000
<i>Selvitysosa:</i> Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.	2007 tilinpäätös	736 410

39. Muut sekalaiset tulot

(50.) Nettotulot osakemyynistä

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentti on yhdistetty momenttiin 13.03.01.

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TU- LOUTUKSET

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden osaston nimike on muutettu.

03. (12.39, osa ja 13.03) Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden luvun nimike on muutettu.

01. (12.39.50 ja 13.03.01) Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 300 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen 1 750 000 000 euroon nähden on 450 000 000 euroa.

Momentin tuloarviossa on otettu huomioon osinkotuloarviona 900 000 000 euroa. Osinkotulojen tuottoarvion vähenemiseen vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden epävakauden seurauksena heikentyvä talouskehitys. Lisäksi momentin tuloarviossa on otettu huomioon vaikiintunutta käytäntöä vastaavasti osakkeiden myyntituloista 400 000 000 euroa, joka on siirretty momentilta 12.39.50. Solidium Oy:öön

siirtyneiden osakkeiden mahdollisten myyntitulojen osuus tuloutuisi aiemmasta poiketen Solidium Oy:n ylimääräisinä osingonjakoina. Valtion omistamat osakkeet kahdeksassa ei-strategisessa pörssiyhtiössä (Kemira Oyj, Metso Oyj, Outokumpu Oyj, Rautaruukki Oyj, Sampo Oyj, Sponda Oyj, StoraEnso Oyj ja TeliaSonera Ab) siirretään valtion kokonaan omistamalle Solidium Oy:lle vuonna 2008.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	1 300 000 000
2008 II lisätalousarvio	162 000 000
2008 talousarvio	1 850 000 000
2007 tilinpäätös	2 510 379 164

Osasto 15 LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

Selvitysosa: Luku lisätään talousarvioesitykseen.

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään nettotuloa 2 342 334 000 euroa.

Tuloina otetaan huomioon uusien valtionlainojen nimellisarvot, emissiovoitot, pääomavoitot sekä velan riskiaseman säätelemiseksi tehdyistä johdannaissopimuksista saatavat tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää:

1) valtionvelan kuolestusten ja takaisinostojen maksamiseen

2) valtion lainanotossa esiintyvien emissiotappioiden ja velan takaisinostoissa esiintyvien pääomatappioiden sekä valtionlainojen otta-

mista ja takaisinmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvien menojen maksamiseen ja

3) valtiontalouteen ydinjätehuoltorahastosta ydinenergiain 54 §:n 2 momentin nojalla lainatun vuonna 2009 erääntyvän velan maksamiseen.

Momentille budjetoitua lainaa saa valtion maksuvalmiuden salliessa jättää nostamatta siihen määrään asti, jolla talousarvion muille tuloarviomomenteille kertyneet tulot ylittävät vastaavat budjetoidut tuloarviot.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Tulot ovat valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) mukaisia tuloja.

Budjettitalouden velan nimellisarvon kehitys vuosina 2006—2009 (mrd. euroa)

	2006 tilinpäätös	2007 tilinpäätös	2008 talousarvio	2009 esitys
Budjettitalouden velka, nimellisarvo	56,6	53,7	51,9	54,9

Momentin nettotuloarvio 2 342 334 000 euroa vastaa muista kuin velanhallinnasta aiheutuvista menoista syntyvää nettolainanottotarvetta.

Budjettitalouden velan pitkäaikaisten lainojen kuoleuksia arvioidaan maksettavan 5,6 mrd. euroa vuonna 2009. Tämän lisäksi arvioidaan erääntyvän velkasitoumuksia ja lyhytaikaista luottoa 3,9 mrd. euroa. Lisäksi valtion

ydinjätehuoltorahastolle erääntyä palautettavaksi ydinenergiain 54 §:n 2 momentin nojalla valtiovarastoon vuonna 1999 siirretty määrä, yhteensä 180 368 168 euroa. Uusista lainoista saatavan määrän, ml. emissiotappiot, arvioidaan olevan 15 650 299 000 euroa ja lainojen kuoleuksiin ja takaisinmaksuun, ml. pääomatappiot, käytettävän määrän 13 307 965 000 euroa.

Tulot ja menot	€	2009 talousarvio	2 342 334 000
<hr/>			
Tulot			
Nimellisarvoinen nettolainanotto (netto)	2 570 702 000		
Menot			
Siirto valtiovarastosta valtion ydinjätehuoltorahastoon	-180 368 000		
Emissiotappiot (netto)	-25 000 000		
Pääomatappiot (netto)	-23 000 000		
Nettotulot	2 342 334 000		
<hr/>			

M Ä Ä R Ä R A H A T

Pääluokka 24 ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. (24.99, osa) Kriisinhallinta

20. (24.99.21) Suomalaisten kriisinhallinta-
joukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

<u>Käyttösuunnitelma</u>	€
01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	225 000
03. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	212 000
04. Suomen Kosovon kriisinhallinta- joukon menot (KFOR-operaatio)	23 896 000
05. Yhteiset menot	4 100 000
06. Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (ALTHEA/EUFOR-operaatio)	4 219 000
07. YKSOS:n menot (UNMIS- operaatio), Sudan	213 000
08. SRJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	11 436 000

09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallinta- menoihin	13 339 000
13. EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan kriisinhallintaoperaation menot	1 279 000
Yhteensä	58 919 000

Selvitysosa: Päätösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Käyttösuunnitelmaan on talousarvioesitykseen nähden lisätty kohta 01. EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot, koska kahden vuonna 2010 koulutettavan ja perustettavan, vuonna 2011 valmiudessa olevan, EU:n taisteluosaston suunnittelusta aiheutuu vuonna 2009 225 000 euron suuruiset menot. Käyttösuunnitelmakohtaan 05. määrärahaa on lisätty 732 000 euroa talousarvioesityksen käyttö-

suunnitelmaan nähden kansainvälisen kurssi-toiminnan arvioitua suuremmista menoista ja henkilöstön palkkauskustannusten tarkentumisesta johtuen. Talousarvioesityksen käyttösuunnitelmaan nähden määrärahaa on lisätty 796 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 04., 67 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 06., 1 139 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 08. ja 128 000 euroa käyttösuunnitelmakohtaan 13. henkilöstön palkkauskustannusten tarkentumisesta johtuen.

Muutokset katetaan käyttösuunnitelmakohdasta 09. Vähennys talousarvioesityksen käyttösuunnitelmaan nähden on 3 087 000 euroa.

2009 talousarvio	58 919 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	58 537 000
2007 tilinpäätös	55 713 816

90. (24.99, osa) Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

50. (24.99.50) Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 780 000 euroa.

Käyttösuunnitelma	€
Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	615 000
Suomen YK-liitto ry	315 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	110 000
Saamelaisneuvosto	50 000
Etyj:n toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	45 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	60 000
KATU ry	70 000
Suomen Atlantti-Seura	130 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat yhteisöt	50 000
Crisis Management Initiative ry	335 000
Yhteensä	1 780 000

Selvitysosa: Päätösosan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja käyttösuunnitelma talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Lisäys 135 000 euroa talousarvioesityksen 1 645 000 euroon nähden johtuu Crisis Management Initiative ry:lle myönnettävän valtionavun kasvusta.

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelman viimeisen kohdan nimi on muutettu.

2009 talousarvio	1 780 000
2008 III lisätalousarvio	100 000
2008 talousarvio	1 515 000
2007 tilinpäätös	1 512 679

66. (24.99.66) Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 104 531 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 4 643 000 euroa talousarvioesityksen 99 888 000 euroon nähden aiheutuu valuuttakurssimuutoksista.

2009 talousarvio	104 531 000
2008 talousarvio	97 852 000
2007 tilinpäätös	88 537 345

Pääluokka 25 OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

<p><i>03. Eräiden virastojen toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 476 000 euroa.</p>	<p>2009 talousarvio</p> <p>2008 II lisätalousarvio</p> <p>2008 talousarvio</p> <p>2007 tilinpäätös</p>	<p>6 476 000</p> <p>84 000</p> <p>6 192 000</p> <p>5 250 000</p>
--	--	--

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 260 000 euroa talousarvioesityksen 6 216 000 euroon nähden aiheutuu siirtymisestä vuonna 2009 hallituksen esityksessä sähköisen viestinnän tietosuojalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 48/2008 vp) tarkoitettujen valvontatehtävien suorittamiseen. Lisäys on kertamenoa. Hallituksen esityksen 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista valvontatehtävistä arvioidaan aiheutuvan tietosuojavaltuutetun toimistolle 260 000 euron lisämenot, jotka on vuoden 2010 alusta tarkoitus kattaa esityksen 32 §:n 2 momentin mukaisesti perittävillä maksuilla.

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

5) enintään 200 000 euroa Tuusulan kunnan Jokelan koulukeskuksessa ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun ravitsemusalan toimipisteessä Kauhajoella tapahtuneiden ampumisvälikohtausten tutkinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta viisi lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi viisi.

<p>2009 talousarvio</p> <p>2008 talousarvio</p> <p>2007 tilinpäätös</p>	<p>7 400 000</p> <p>7 400 000</p> <p>7 585 376</p>
---	--

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

05. Yleisen edunvalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 667 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

25.10

23

Lisäys 2 207 000 euroa talousarvioesityksen	2009 talousarvio	15 667 000
13 460 000 euroon nähden aiheutuu yleisen	2008 III lisätalousarvio	1 000 000
edunvalvonnan järjestämiseen liittyvien tieto-		
hallintomenojen täsmentymisestä. Lisäyksestä		
1 652 000 euroa on kertamenoa.		

Pääluokka 26 SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sisäasiainministeriön toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

4) EU:n Progress-ohjelman kansallisen syrjinnän vastaisen hankkeen sekä maahanmuuton ja kotouttamisen kehittämisestä aiheutuviin siirtomenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta neljä lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi neljä.

2009 talousarvio	23 128 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	45 000
2008 talousarvio	28 554 000
2007 tilinpäätös	21 582 000

22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 515 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan unionin mukaisiin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan puiteohjelman 2007—2013 alaisten erityisohjelmien mukaisesti toteutettaviin hankkeisiin (Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 435/2007/EY, 573/2007/EY, 574/2007/EY, 575/2007/EY) ja

2) teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan ja näihin tehtäviin kohdennettavan sisäasiainministeriön hallinnonalan eri virastojen, enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä ohjelmien toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 9 505 000 euroa talousarvioesityksen 10 000 euroon nähden aiheutuu momentin muuttamisesta bruttobudjetoiduksi momentiksi.

Lisäksi talousarvioesitykseen nähden momentin määräraha on muutettu kaksivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Momentin perusteluihin ehdotettujen muutosten johdosta selvitysosan taulukko ja sitä seuraava kappale muuttuvat seuraaviksi:

EU:n tukiosuuksista suoritettavat arvioidut maksatukset	€
Pakolaisrahasto	2 578 000
Ulkorajarahasto	5 823 000
Kotouttamisrahasto	454 000
Paluurahasto	660 000
Yhteensä	9 515 000

Kansallinen vastinrahoitus on budjetoitu momenteille 26.01.01, 26.10.01, 26.20.01 ja 70 sekä 26.40.01, 02, 20 ja 63. Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.26.98.

2009 talousarvio	9 515 000
2008 talousarvio	10 000

29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 100 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 8 400 000 euroa talousarvioesityksen 44 700 000 euroon nähden aiheutuu hallitus-

ohjelman mukaisista tehtävä- ja määrärahasiirroista valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkiin. Nyt tehdyn arvion mukaan siirrot olivat määrältään liian suuria.

2009 talousarvio	53 100 000
2008 III lisätalousarvio	8 400 000
2008 talousarvio	44 000 000
2007 tilinpäätös	41 928 262

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 661 942 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 660 061 000 euroon nähden on 1 881 000 euroa, mistä 1 000 000 euroa aiheutuu ampuma-ase-, aselupa- ja turvallisuusalan valvontarekisterin uudistamisesta ja 881 000 euroa internet-seuranan järjestämisestä.

2009 talousarvio	661 942 000
2008 III lisätalousarvio	4 500 000
2008 II lisätalousarvio	6 657 000
2008 talousarvio	634 966 000
2007 tilinpäätös	614 775 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista ja turvapaikanhakijoiden tulkkaus- ja käännöspalveluista sekä Suomeen luovutettavien rikoksentehtäjäiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin ja

2) turvapaikanhakijoiden identiteetin varmistamisesta aiheutuviin kuluihin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan kappaleen toinen kohta on lisätty.

2009 talousarvio	2 500 000
2008 talousarvio	2 500 000
2007 tilinpäätös	2 142 849

20. Rajavartiolaitos

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 710 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 3 800 000 euroa talousarvioesityksen 12 510 000 euroon nähden johtuu EU:n ulkorajarahaston osuuden siirrosta momentille 26.01.22. Momentin määrärahasta jää maksettavaksi ulkorajarahastohankkeisiin liittyvä kansallinen osuus.

Momentin perusteluihin ehdotettujen muutosten johdosta selvitysosan valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011	Yhteensä vuodesta 2009 lähtien
Helikopterihankinnat				
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset				
Helikopterihankinnat kansallinen osuus	7 000	2 000	-	9 000
Helikopterihankinta EU-ulkorajarahasto- osuus (mom. 26.01.22)	2 853	500	-	3 353
Yhteensä	9 853	2 500	-	12 353
Partiovenehankinnat				
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset				
Partiovenehankinnat kansallinen osuus	1 710	3 710	4 710	10 130
Partiovenehankinnat EU-ulkorajarahasto- osuus (mom. 26.01.22)	800	1 000	2 000	3 800
Yhteensä	2 510	4 710	6 710	13 930
Valtuudet yhteensä	12 363	7 210	6 710	26 283

2009 talousarvio	8 710 000
2008 talousarvio	5 318 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskukset

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen kohonneista vuokratilakustannuksista.	
Momentille myönnetään nettomäärärahaa 54 177 000 euroa.		
<i>Selvitysoasa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.		
Lisäys 276 000 euroa talousarvioesityksen 53 901 000 euroon nähden aiheutuu Itä- ja		
	2009 talousarvio	54 177 000
	2008 III lisätalousarvio	138 000
	2008 II lisätalousarvio	1 879 000
	2008 talousarvio	53 571 000
	2007 tilinpäätös	47 987 000

Pääluokka 27 PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 532 692 000 euroa.

Valtuudet

Vuonna 2009 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 44 659 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 53 010 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 57 010 000 euroa ja vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 61 010 000 euroa (toimintamenojen tilausvaltuus).

Vuonna 2009 saa tehdä helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpitämiseen ja parantamiseen liittyen (Helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY)-tilausvaltuus) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2009—2015 enintään 7 740 000 euroa. Valtuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 2 000 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 5 880 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 6 820 000 euroa ja vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 7 740 000 euroa.

Vuonna 2009 saa tehdä Ilmavoimien valmiustukikohtien ja viestihuoltojoukkojen varustamiseen liittyen (Ilmavoimien valmiustukikohtien ja viestihuoltojoukkojen varustaminen (IVVV 1 -tilausvaltuus) sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2009—2012 enintään 19 257 000 euroa. Valtuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 6 090 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 15 267 000 euroa ja vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 19 257 000 euroa.

Vuoden 2008 toisessa lisätalousarviossa maavoimien materiaalin kunnossapitopalveluiden hankintaan myönnetyn tilausvaltuuden menojen maksatusaikaa pidennetään vuoteen 2017 saakka siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 63 601 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 126 669 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 188 776 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 251 548 000 euroa, vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 313 176 000 euroa, vuoden 2014 loppuun mennessä enintään 371 268 000 euroa, vuoden 2015 loppuun mennessä enintään 426 346 000 euroa, vuoden 2016 loppuun mennessä enintään 480 340 000 euroa ja vuoden 2017 loppuun mennessä enintään 484 833 000 euroa.

Sen johdosta, että vuoden 2007 talousarviossa hyväksytyt Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden perusteella ei ole ollut mahdollista tehdä sopimuksia, saa vuonna 2009 tehdä sopimuksia Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden sitomatta olevaa määrää vastaavasti edellyttäen, että näistä sopimuksista aiheutuvat vuotuiset maksut eivät ylitä kyseisen tilausvaltuuden rahoitussuunnitelmassa esitettyjä rahamääriä.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Päätösoosan valtuuskohdan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan valtuuskohdan ensimmäisen kappaleen. Päätösoosan valtuuskohdan toinen, kolmas, neljäs ja viides kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan valtuuskohdan viidenneksi, kuudenneksi, seitsemänneksi ja kahdeksanneksi kappaleeksi ja nykyiset viides ja kuudes kappale siirtyvät yhdeksänneksi ja kymmenenneksi kappaleeksi.

Lisäys 15 832 000 euroa talousarvioesityksen 1 516 860 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 27.10.18. Sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat menot lisääntyvät yhteensä 5 788 000 euroa uusien tilausvaltuuksien johdosta.

Vuoden 2009 toimintamenojen tilausvaltuuden kasvattaminen 4 050 000 eurolla ja menoajoituksen muuttaminen talousarvioesityksessä esitettyyn tilausvaltuuden kokonaismäärään 56 960 000 euroa verrattuna johtuu merivoimien ylläpito- ja huoltohankkeesta, jossa momenttien 27.10.01 ja 27.10.18 suhdetta on tarkistettu talousarvioesityksen jättämisen jälkeen.

Helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY) -tilausvaltuu-

den rahoitus on esitetty vuoden 2009 talousarvioesityksessä momentille 27.10.18 (PVKEH 2009). Kaupallisen valmistelun myötä on selvinnyt, että hankittava materiaali ei täytä puolustusmateriaalihankinnan vaatimuksia, joten rahoitus kohdennetaan momentin 27.10.01 tilausvaltuudeksi.

Osa momentille 27.10.18 budjetoidusta Ilmavoimien valmiustukikohtien ja viestihuoltojoukkojen varustaminen (IVVV 1) -tilausvaltuudesta siirretään momentin 27.10.01 tilausvaltuudeksi, koska hankkeen kaupallisen valmistelun myötä on selvinnyt, että hankittava materiaali ei täytä puolustusmateriaalihankinnan vaatimuksia.

Maavoimien materiaalin kunnossapitopalvelu-tilausvaltuuden menoajoituksen muuttaminen talousarvioesityksessä esitettyyn nähden johtuu siitä, että alkuperäisessä esityksessä ei ollut huomioitu sitä, että jokaisen vuoden joulukuun maksuerä siirtyy maksuperusteisesti seuraavalle vuodelle.

Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuden uudistaminen johtuu siitä, että tilausvaltuuteen sisältyy sopimuksia, joista on vapautunut määrärahoja uudelleen sidottavaksi tilausvaltuuden sisällä tai hankintoja koskevia sopimuksia ei ole ollut mahdollista tai tarkoituksenmukaista tehdä vuonna 2008.

Uudet tilausvaltuudet kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vuosille 2009—2012 vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Momentin perusteluihin ehdotettujen muutosten sekä vuoden 2008 kolmannen lisätalousarvioesityksen johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011	2012	2013—	Yhteensä vuodesta 2009 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
KASI-järjestelmän huolto- ja ylläpito						
-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	1 974	1 973	1 974	1 973	1 974	9 868
KASI-järjestelmän tilausvaltuus yhteensä	1 974	1 973	1 974	1 973	1 974	9 868
ItOhj90-järjestelmän huolto						
-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	2 430					2 430
ItOhj90-järjestelmän huolto -tilausvaltuus yhteensä	2 430					2 430
Alkeislentokoulutuksen ulkoistamisen						
tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	4 105	3 079				7 184
Alkeislentokoulutuksen ulkoistamisen tilausvaltuus yhteensä	4 105	3 079				7 184
NH90 koulutuspalvelut -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	1 850	1 700	1 800			5 350
NH90 koulutuspalvelut -tilausvaltuus yhteensä	1 850	1 700	1 800			5 350
Vuoden 2007 toimintamenojen tilaus-						
valtuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	10 300					10 300
Vuoden 2007 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	10 300					10 300
Maalilaitehankinnat -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	3 000					3 000
Maalilaitehankinnat -tilausvaltuus yhteensä	3 000					3 000
Käyttöajoneuvojen hankinnat						
-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	9 002	9 904				18 906
Vuoden 2009 sitoumukset	728	1 897				2 625
Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuus yhteensä	9 730	11 801				21 531
Taistelijan vaatetushankinnat						
-tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	2 000					2 000
Taistelijan vaatetushankinnat -tilausvaltuus yhteensä	2 000					2 000
Sodankylän vaatetuskorjaamon palvelu-						
hankinta -tilausvaltuus						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	1 408	1 392	1 392	1 392	2 784	8 368
Sodankylän vaatetuskorjaamon palvelu-hankinta -tilausvaltuus yhteensä	1 408	1 392	1 392	1 392	2 784	8 368

**Vuoden 2008 toimintamenojen tilaus-
valtuus**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	30 905	6 685				37 590
Vuoden 2008 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä	30 905	6 685				37 590

**Maavoimien materiaalin kunnossapito-
palvelut -tilausvaltuus**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	63 601	63 068	62 107	62 772	233 285	484 833
Maavoimien materiaalin kunnossapito- palvelut -tilausvaltuus yhteensä	63 601	63 068	62 107	62 772	233 285	484 833

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	130 575	87 801	67 273	66 137	238 043	589 829
Vuoden 2009 sitoumukset	728	1 897				2 625

Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	131 303	89 698	67 273	66 137	238 043	592 454
--	---------	--------	--------	--------	---------	---------

Uudet tilausvaltuudet**Vuoden 2009 toimintamenojen tilaus-
valtuus**

Vuoden 2009 sitoumukset		44 659	8 351	4 000	4 000	61 010
Vuoden 2009 toimintamenojen tilausvaltuus yhteensä		44 659	8 351	4 000	4 000	61 010

**Huoltorykmenttien kenttähuoltojoukko-
jen varustaminen (HR) -tilausvaltuus**

Vuoden 2009 sitoumukset	2 300	1 600	2 800	2 100		8 800
Huoltorykmenttien kenttähuoltojoukkojen varustaminen (HR) -tilausvaltuus yhteensä	2 300	1 600	2 800	2 100		8 800

**Puolustusvoimien ilmakuljetuskyky 2
(PVIK2 2009—2010) -tilausvaltuus**

Vuoden 2009 sitoumukset	7 000	7 500	8 000			22 500
Puolustusvoimien ilmakuljetuskyky 2 (PVIK2 2009—2010) -tilausvaltuus yhteensä	7 000	7 500	8 000			22 500

ITO 2005 ja 2005M huolto -tilausvaltuus

Vuoden 2009 sitoumukset	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000	13 000
ITO 2005 ja 2005M huolto -tilausvaltuus yhteensä	2 000	2 000	3 000	3 000	3 000	13 000

**Ilmavoimien valmiustukikohtien ja
viestihuoltojoukkojen varustaminen
(IVVV 1) -tilausvaltuus**

Vuoden 2009 sitoumukset	6 090	9 177	3 990			19 257
Ilmavoimien valmiustukikohtien ja viesti- huolto-joukkojen varustaminen (IVVV 1) -tilausvaltuus yhteensä	6 090	9 177	3 990			19 257

**Helikopteripataljoonan suorituskyvyn yl-
läpito ja kehittäminen (HESKY)
-tilausvaltuus**

Vuoden 2009 sitoumukset	2 000	3 880	940	920		7 740
Helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY) -tilausvaltuus yhteensä	2 000	3 880	940	920		7 740

Uudet tilausvaltuudet yhteensä	19 390	68 816	27 081	10 020	7 000	132 307
---------------------------------------	--------	--------	--------	--------	-------	---------

Valtuudet yhteensä	150 693	158 514	94 354	76 157	245 043	724 761
---------------------------	----------------	----------------	---------------	---------------	----------------	----------------

2009 talousarvio	1 532 692 000
2008 III lisätalousarvio	3 404 000
2008 II lisätalousarvio	18 531 000
2008 talousarvio	1 449 858 000
2007 tilinpäätös	1 368 802 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 696 793 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää:

1) puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston ja välineistön hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) hankintaan välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan ja

3) järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 628 615 000 euroa aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen ja Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2009 (PVKEH 2009) -tilausvaltuuden menojen maksamiseen, enintään 7 511 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä enintään 60 667 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Valtuus

Vuoden 2009 aikana saa tehdä sopimuksia Helikopterien huolto- ja tukeutumisyjärjestelmien kehittäminen (HTH), Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2006 (PVKEH 2006), Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2007 (PVKEH 2007) ja Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2008 (PVKEH 2008) -tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti muuttamatta tilausvaltuuksien menojen vuotuista jakaamaa.

Vuoden 2007 talousarviossa hyväksytyyn Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2007 (TTK-PROTO 2007) -tilausvaltuuden osalta saadaan purkaa tehtyjä sopimuksia ja sitoa uudelleen tilausvaltuuden varoja vuonna 2009 sitoumuksista maksamatta olevaa 24 750 000 euron määrärahaa vastaavasti.

Vuonna 2009 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi puolustusvoimien materiaalliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä aiheutuu talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2009—2015 enintään 1 272 233 000 euroa (Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2009 -tilausvaltuus, PVKEH 2009). Valtuuden käytöstä saa aiheutua mainitulla valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 233 777 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 398 643 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 585 406 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 837 733 000 euroa, vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 1 055 133 000 euroa, vuoden 2014 loppuun mennessä enintään 1 228 533 000 euroa ja vuoden 2015 loppuun mennessä enintään 1 272 233 000 euroa.

Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen 2009 (PVKEH 2009) -tilausvaltuuden enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2009 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

Aiemmin myönnetyn Helikopterien huolto- ja tukeutumisyjärjestelmien kehittäminen (HTH) -tilausvaltuuden perusteluja muutetaan siten, että tilausvaltuuden määrää pienennetään 15 000 000 eurolla yhteensä 164 961 081 euroon. Lisäksi HTH-tilausvaltuuden menojen ajoitusta muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 150 385 081 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 156 189 081 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 160 961 081 euroa ja vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 164 961 081 euroa.

Aiemmin myönnetyn Raskas raketinheitinjärjestelmä (MLRS) -tilausvaltuuden perusteluja muutetaan siten, että tilausvaltuuden määrää pienennetään 105 000 eurolla yhteensä 57 495 000 euroon. Lisäksi MLRS-tilausvaltuuden menojen ajoitusta muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle

menoja vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 46 495 000 euroa ja vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 57 495 000 euroa.

Aiemmin myönnetyn Puolustusvoimien materiaalin kehittämisen 2006 (PVKEH 2006) -tilausvaltuuden menojen yhteensä 600 832 000 euroa, vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että PVKEH 2006 -tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 474 165 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 528 532 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 585 632 000 euroa ja vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 600 832 000 euroa.

Aiemmin myönnetyn Puolustusvoimien materiaalin kehittämisen 2007 (PVKEH 2007) -tilausvaltuuden määrää vähennetään 2 520 000 eurolla yhteensä 534 084 000 euroon. Lisäksi PVKEH 2007 -tilausvaltuuden menojen ajoitusta muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 339 635 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 462 084 000 euroa ja vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 534 084 000 euroa.

Aiemmin myönnetyn Puolustusvoimien materiaalin kehittämisen 2008 (PVKEH 2008) -tilausvaltuuden määrää vähennetään 10 903 000 eurolla yhteensä 98 547 000 euroon ja menojen maksatusaikaa pidennetään vuoteen 2013 saakka. Samalla PVKEH 2008 -tilausvaltuuden menojen vuosittaista ajoittumista muutetaan siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua menoja valtiolle vuoden 2009 loppuun mennessä enintään 58 090 000 euroa, vuoden 2010 loppuun mennessä enintään 76 560 000 euroa, vuoden 2011 loppuun mennessä enintään 89 547 000 euroa, vuoden 2012 loppuun mennessä enintään 97 547 000 euroa ja vuoden 2013 loppuun mennessä enintään 98 547 000 euroa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemiset syntyvät vähennykset budjetoidaan talousar-

viossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen 713 937 000 euron määrärahaan nähden on 17 144 000 euroa. Vähennyksestä 15 832 000 euroa aiheutuu siirrosta momentille 27.10.01, mistä 8 232 000 euroa muista puolustusmateriaalihankinnoista. Vähennyksestä 1 312 000 euroa aiheutuu muista tilausvaltuuksien vuoden 2009 maksusuuksien muutoksista.

Vähennys talousarvioesityksen 2 304 326 000 euron tilausvaltuuksiin nähden on 33 106 000 euroa.

HTH, PVKEH 2006, PVKEH 2007 ja PVKEH 2008 -tilausvaltuuksien uudistaminen johtuu siitä, että tilausvaltuuksiin sisältyy materiaalihankintasopimuksia, joista on vapautunut määrärahoja uudelleen sidottavaksi tilausvaltuuksien sisällä tai materiaalihankintoja koskevia sopimuksia ei ole ollut mahdollista tai tarkoituksenmukaista tehdä vuonna 2008.

TTK-PROTO 2007 -tilausvaltuuden osalta esitetään, että vuonna 2009 voidaan purkaa tehtyjä sopimuksia ja sitoa uudelleen tilausvaltuuden varoja. Tutkimusohjelmien edetessä on tutkimustoiminnalle tunnusomaista tavoitteiden tarkentuminen sekä muuttuminen ja täten muodostuu tarve kohdentaa rahoitusta joustavasti uudelleen myös tilausvaltuuden voimassaoloajan viimeisenä vuotena.

PVKEH 2009 -tilausvaltuuden vähentäminen 22 952 000 eurolla ja menojen ajoitusmuutos talousarvioesityksessä esitettyyn tilausvaltuuden kokonaismäärään 1 295 185 000 euroa verrattuna aiheutuu mm. uusien hankkeiden menoajoitusten tarkentumisesta, Ilmasta - maahan -kyvyn lisärahoitustarpeesta sekä Helikopteripataljoonan suorituskyvyn ylläpito ja kehittäminen (HESKY) ja Ilmavoimien valmiustukikohtien ja viestihuoltojoukkojen varustaminen (IVVV 1) -hankkeiden menojen osittaisesta siirrosta momentille 27.10.01.

HTH-tilausvaltuuden pienentäminen ja menojen ajoitusmuutos johtuu Ruotsin ja Suomen

yhteisen NH90 -helikopterimiehistöjen simulaattorikoulutuksen keskeyttämisestä.

MLRS-tilausvaltuuden pienentäminen ja menojen ajoitusmuutos aiheutuu menojen osittaisesta siirrosta momentille 27.10.01 Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuteen.

PVKEH 2006 -tilausvaltuuden menojen ajoitusmuutoksella saadaan maksatusmäärärahat vastaamaan paremmin miinantorjuntalusten aikaistettuja maksuosuuksia ja turvataan tilausvaltuudella rahoitettavien hankkeiden etenemistä.

PVKEH 2007 -tilausvaltuuden vähennys ja menoajoitusmuutos aiheutuu määrärahan siirrosta momentille 27.10.01 Käyttöajoneuvojen hankinnat -tilausvaltuuteen.

PVKEH 2008 -tilausvaltuuden vähennys ja menojen ajoitusmuutos aiheutuu ilmavoimien 40 100 000 euron suuruisen ohjushankinnan poistamisesta sekä Puolustusvoimien yhteisen

maalitilanekuvahankkeen (MST) kasvattamisesta 19 197 000 eurolla ja ITVJ-runkohankkeen kasvattamisesta 10 000 000 eurolla. Tilausvaltuuden hankkeilla pyritään parantamaan mm. puolustusvoimien integroidun tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmän suorituskykyä.

Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysosan viimeiseksi tekstikappaleeksi lisätään seuraava teksti:

Uudet tilausvaltuudet kaikkine taloudellisine seurannaisvaikutuksineen toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vuosille 2009—2012 vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Momentin perusteluihin ehdotettujen muutosten sekä vuoden 2008 kolmannen lisätalousarvioesityksen johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2009	2010	2011	2012	2013—	Yhteensä vuodesta 2009 lähtien
Vanhat tilausvaltuudet						
Valmiusyhtymien varustaminen (VYV 1)						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	19 800	27 600	49 300	13 100		109 800
VYV 1 yhteensä	19 800	27 600	49 300	13 100		109 800
Helikopterien huolto- ja tukeutumishankkeiden kehittäminen (HTH)						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	4 400	1 574	2 615	2 396		10 985
Vuoden 2009 sitoumukset	7 573	4 230	2 157	1 604		15 564
HTH yhteensä	11 973	5 804	4 772	4 000		26 549
Valmiusyhtymien varustamisen täydentäminen (VYV 2)						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset		20 000	22 000			42 000
VYV 2 yhteensä		20 000	22 000			42 000
Ilmavoimien hävittäjätorjuntakyky (IHT 2004)						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	14 678					14 678
IHT 2004 yhteensä	14 678					14 678
Merivoimien ja tiedustelun kehittäminen (PVKEH 2005)						
Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	4 100	12 200				16 300
PVKEH 2005 yhteensä	4 100	12 200				16 300

**Raskas raketinheitinjärjestelmä
(MLRS)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	9 695	11 000				20 695
MLRS yhteensä	9 695	11 000				20 695

**Puolustusvoimien materiaallinen
kehittäminen (PVKEH 2006)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	112 658	52 166	56 200	14 130		235 154
Vuoden 2009 sitoumukset	1 102	2 201	900	1 070		5 273
PVKEH 2006 yhteensä	113 760	54 367	57 100	15 200		240 427

**Puolustusvoimien materiaallinen
kehittäminen (PVKEH 2007)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	127 091	92 787	45 753			265 631
Vuoden 2009 sitoumukset	25 591	29 662	26 247			81 500
PVKEH 2007 yhteensä	152 682	122 449	72 000			347 131

**Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja
hankevalmistelu 2007 (TTK-PROTO
2007)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	15 178	2 091				17 269
Vuoden 2009 sitoumukset	5 072	2 409				7 481
TTK-PROTO 2007 yhteensä	20 250	4 500				24 750

**Puolustusvoimien materiaallinen
kehittäminen (PVKEH 2008)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	11 828	568				12 396
Vuoden 2009 sitoumukset	17 672	17 902	12 987	8 000	1 000	57 561
PVKEH 2008 yhteensä	29 500	18 470	12 987	8 000	1 000	69 957

**Pääkaupunkiseudun ilma-
puolustuksen suorituskyvyn
tehostaminen (PKILPU 2008)**

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	15 000	65 000				80 000
PKILPU 2008 yhteensä	15 000	65 000				80 000

Strateginen ilmakuljetuskyky (SAC)

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	3 400	1 900	1 400			6 700
SAC yhteensä	3 400	1 900	1 400			6 700

Ennen vuotta 2009 tehdyt sitoumukset	337 828	286 886	177 268	29 626		831 608
Vuoden 2009 sitoumukset	57 010	56 404	42 291	10 674	1 000	167 379
Vanhat tilausvaltuudet yhteensä	394 838	343 290	219 559	40 300	1 000	998 987

**Puolustusvoimien materiaallinen
kehittäminen (PVKEH 2009)**

Puolustusvoimien johtamisen kehittäminen	26 300	23 097	9 786	1 257		60 440
Puolustusvoimien tiedustelun, valvonnan ja maalittamisen tuen kehittäminen	39 001	28 508	33 760	47 850	60 000	209 119
Puolustusvoimien yhteisen vaikuttamisen kehittäminen	14 000	14 800	4 700	10 900		44 400
Logistiikan kehittäminen	1 400	2 400	2 800	7 900		14 500

Maapuolustuksen kehittäminen	20 900	24 245	23 680	21 050		89 875
Meripuolustuksen kehittäminen	6 300	2 500	2 000	1 500	1 000	13 300
Ilmapuolustuksen kehittäminen	91 876	35 716	84 787	137 870	373 500	723 749
Jalkaväkimiinojen korvaaminen	14 000	13 600	5 250	4 000		36 850
Koulutus- ja valmiusampumatarvikkeet (KOVA)	20 000	20 000	20 000	20 000		80 000
PVKEH 2009 yhteensä	233 777	164 866	186 763	252 327	434 500	1 272 233

Valtuudet yhteensä	628 615	508 156	406 322	292 627	435 500	2 271 220
---------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

2009 talousarvio	696 793 000	taloudellisinta toteuttaa sarjana Hawk Mk 51/51A -koneiden muutostyön jälkeen.	
2008 III lisätalousarvio	1 596 000		
2008 II lisätalousarvio	43 212 000		
2008 talousarvio	623 763 000	2009 talousarvio	—
2007 tilinpäätös	515 290 000	2008 III lisätalousarvio	-12 500 000
		2008 II lisätalousarvio	—

19. Hawk Mk 66 -koneiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Vuonna 2009 saa Hawk Mk 66 -koneiden hankintaan vuonna 2007 myönnettyyn tilausvaltuuteen liittyen tehdä sopimuksia tilausvaltuuden sitomatta olevaa määrää vastaavasti muuttamatta aiemmin päätettyjä menojen vuosittaisia jakaumia.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Vuoden 2007 neljännessä lisätalousarviossa myönnettiin tilausvaltuus, jonka nojalla voidaan tehdä Hawk Mk 66 -koneiden hankintaan ja modifikaatioon liittyviä sopimuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja vuosina 2007—2008 enintään 41 milj. euroa. Vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä esitettiin tilausvaltuuden menojen maksatusaikaa pidennettäväksi ja tilausvaltuuden menojen vuosittaista ajoittumista muutettavaksi, koska Hawk Mk 66 -koneiden muutostyö on

2008 talousarvio
 31 000 000 || 2007 tilinpäätös | 10 000 000 |

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 741 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta kolme lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi kolme.

Lisäys 91 000 euroa talousarvioesityksen 1 650 000 euroon nähden aiheutuu kaatuneiden muiston vaalimiseen tarkoitettun määrärahan siirrosta momentilta 29.01.51.

2009 talousarvio	1 741 000
2008 III lisätalousarvio	157 000
2008 talousarvio	1 850 000
2007 tilinpäätös	1 810 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Käyttösuunnitelma	€
01. Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	14 426 000
02. Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	2 670 000
03. Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 890 000
04. SRJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	8 100 000
05. YKSOS:n menot (UNMIS-operaatio), Sudan	35 000
06. Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	35 000
07. Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	3 698 000
08. Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	10 000 000
09. EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset	180 000
12. EU:n Tshadin ja Keski-Afrikan tasavallan kriisinhallintaoperaation menot	4 828 000
20. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	7 812 000
Yhteensä	54 674 000

Selvitysosa: Päätösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin käyttösuunnitelman.

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmaan lisätään uusi kohta 09. EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenot sekä siirtokorvaukset, koska joh-tovaltiot ovat käynnistäneet kahden vuonna 2010 koulutettavan ja perustettavan EU:n taisteluosaston suunnittelu- ja valmistelutyön. Tästä aiheutuu vuonna 2009 180 000 euron suuruiset menot. Käyttösuunnitelmakohdan 03. lisätarve 133 000 euroa aiheutuu kriisinhallintahenkilöstön palkantarkistuksista. Käyttösuunnitelmakohdan 07. lisätarve 238 000 euroa aiheutuu kansainvälisen kurssitoiminnan laajenemisesta ja Suomen Movement Co-ordination Center Europe (MCCE):een sijoittaman upseerin palkkaus- ja asumismenoista. Käyttösuunnitelmakohdan 12. lisätarve 1 495 000 euroa aiheutuu Tshadin ja Keski-Afrikan tasavallan operaation tarkentuneista kalusto- ja hallintomenoista. Käyttösuunnitelmakohtien 03., 07., 09. ja 12. lisätarpeet katetaan käyttösuunnitelmakohdasta 20. tehtävällä määrärahasiirrolla ja lisäksi siltä varataan 30 000 euroa käytettäväksi Ukrainan puolustushallinnon uudistamista ja kehittämistä tukevan projektin menoihin.

2009 talousarvio	54 674 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	456 000
2008 talousarvio	48 228 000
2007 tilinpäätös	55 390 000

Pääluokka 28 VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Palvelut valtioyhteisölle

88. Senaatti-kiinteistöt

2. Investoinnit

Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2009 enintään 340 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 230 milj. euroa. Investoinnit painottuvat rakennuskannan arvoa säilyttäviin ja sen toimintakelpoisuutta parantaviin peruskorjausinvestointeihin. Investointikehys ei sisällä maankäyttömaksuja eikä varainsiirtoveroja.

3. Lainanotto

Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan vuoden 2009 aikana tehtäviä investointisitoumuksia varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 310 milj. euroa.

Selvitysosa: Päätösoosan kohdan 2. *Investoinnit* kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kohdan 2. *Investoinnit* ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan kohta 3. *Lainanotto* korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kohdan 3. *Lainanotto*.

Investointien enimmäismäärän nostaminen talousarvioesityksen 310 milj. eurosta 340 milj. euroon johtuu rakentamisohjelman nopeuttamisesta talonrakennustoiminnan yleisesti vähentyessä. Edellä olevan johdosta Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan lainaa 310 milj. euroa talousarvioesityksen 280 milj. euron sijasta.

2009 talousarvio	—
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	—

40. Valtionhallinnon kehittäminen

20. Työhyvinvoinnin edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää:

4) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Päätösoosan kappaleen kohta neljä lisätään talousarvioesityksen mo-

mentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi neljä.

2009 talousarvio	1 602 000
2008 talousarvio	1 508 000
2007 tilinpäätös	1 271 900

21. (28.40.21 ja 71) Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	lyttämiin ICT-infran kertaluonteisiin kustannuksiin.	muutosten
Momentille myönnetään 18 445 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2009 talousarvio	18 445 000
	2008 III lisätalousarvio	-1 265 000
	2008 II lisätalousarvio	-8 600 000
Vähennys 750 000 euroa talousarvioesityksen 19 195 000 euroon nähden on siirtoa momentille 31.10.03 Merenkululaitoksen sisäisen tuotannon suunnitellun eriyttämisen edel-	2008 talousarvio	30 000 000
	2007 tilinpäätös	15 000 000

50. Eläkkeet ja korvaukset

15. Vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet sekä kuntoutustuet (arviomääräraha)	Lisäys 9 420 000 euroa talousarvioesityksen 3 578 260 000 euroon nähden aiheutuu TyEL-indeksin vahvistamisesta arvioitua suurempana.	
Momentille myönnetään 3 587 680 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2009 talousarvio	3 587 680 000
	2008 talousarvio	3 341 660 000
	2007 tilinpäätös	3 185 460 053

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	vien tuloarvioiden muutoksista tässä täydentävässä esityksessä.	
Momentille myönnetään 197 462 000 euroa.		
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2009 talousarvio	197 462 000
	2008 III lisätalousarvio	-2 222 000
	2008 II lisätalousarvio	1 977 000
Vähennys 9 125 000 euroa talousarvioesityksen 206 587 000 euroon nähden aiheutuu Ahvenanmaan tasoitusmaksun perusteena ole-	2008 talousarvio	204 848 000
	2007 tilinpäätös	196 959 813

90. Kuntien tukeminen

30. Kuntien yleinen valtionosuus, verotuloihin perustuvat tasaukset ja siirtymätasaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 160 444 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 36 000 euroa talousarvioesityksen 160 480 000 euroon nähden aiheutuu muuttuneista verotulotasaustiedoista.

2009 talousarvio	160 444 000
2008 talousarvio	175 624 000
2007 tilinpäätös	184 531 606

31. Kuntien yhdistymisavustukset ja kuntajako sekä kuntien yhteistoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 142 453 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 496 000 euroa talousarvioesityksen 141 957 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2009 yhdistymisten johdosta maksettavien valtionosuusmenetysten kompensatioiden muutoksesta.

2009 talousarvio	142 453 000
2008 talousarvio	44 044 000
2007 tilinpäätös	49 179 431

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 136 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 165 400 000 euroon nähden on 29 400 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 30 000 000 euroa verottomasta käytöstä johtuvien palautusten alentuneen arvion johdosta ja lisäyksenä 600 000 euroa maa- ja puutarhataloudelle maksettavan energiaverotuen määrän noususta.

Lisäksi talousarvioesityksen momentin selvitysosan toiseksi viimeinen tekstikappale muutetaan seuraavaksi:

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmistever-

ron palautuksia koskevan lain muuttamisesta. Kevyen polttoöljyn valmisteveron palautusta korotettaisiin 2,1 senttiä litralta, raskaan polttoöljyn valmisteveron palautusta korotettaisiin 1,0 senttiä litralta ja maatalouden sähköveron palautusta korotettaisiin 0,39 senttiä kilowattitunnilta. Samalla muutettaisiin nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia niin, että ammattimaisten kasvihuoneviljelijöiden polttoöljyn valmisteveron palautuksia korotettaisiin vastaavasti.

2009 talousarvio	136 000 000
2008 III lisätalousarvio	-19 130 000
2008 II lisätalousarvio	54 090 000
2008 talousarvio	89 148 000
2007 tilinpäätös	48 595 174

Pääluokka 29 OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

<p><i>21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)</i> Momentille myönnetään 4 061 000 euroa. <i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen. Vähennys 625 000 euroa talousarvioesityksen 4 686 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentille 29.10.51.</p> <p>2009 talousarvio 4 061 000 2008 talousarvio 4 686 000 2007 tilinpäätös 5 686 000</p> <p><i>51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)</i> Momentille myönnetään 2 524 000 euroa.</p>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left; border-bottom: 1px solid black;">Käyttösuunnitelma</th> <th style="text-align: right; border-bottom: 1px solid black;">€</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)</td> <td style="text-align: right;">2 057 000</td> </tr> <tr> <td>2. Avustus Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen — mistä Lontoon merimieskirkon rakennusavustuksiin ja rakennuslainten hoitoon (enintään)</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">267 000 152 000</td> </tr> <tr> <td>3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille</td> <td style="text-align: right;">200 000</td> </tr> <tr> <td style="border-top: 1px solid black;">Yhteensä</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">2 524 000</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan. Vähennys 91 000 euroa talousarvioesityksen 2 615 000 euroon nähden aiheutuu kaatuneiden muiston vaalimiseen tarkoitettua määrärahan siirrosta momentille 27.10.50.</p> <p>2009 talousarvio 2 524 000 2008 talousarvio 2 571 000 2007 tilinpäätös 2 341 000</p>	Käyttösuunnitelma	€	1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 057 000	2. Avustus Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen — mistä Lontoon merimieskirkon rakennusavustuksiin ja rakennuslainten hoitoon (enintään)	267 000 152 000	3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	200 000	Yhteensä	2 524 000
Käyttösuunnitelma	€										
1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 057 000										
2. Avustus Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen — mistä Lontoon merimieskirkon rakennusavustuksiin ja rakennuslainten hoitoon (enintään)	267 000 152 000										
3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	200 000										
Yhteensä	2 524 000										

10. Yleissivistävä koulutus

<p><i>01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</i> Momentille myönnetään nettomäärärahaa 54 742 000 euroa.</p>	<p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.</p>
--	--

Lisäys 150 000 euroa talousarvioesityksen 54 592 000 euroon nähden aiheutuu koulukotien perustoiminnan kustannusten lisäyksestä.

2009 talousarvio	54 742 000
2008 III lisätalousarvio	150 000
2008 II lisätalousarvio	1 249 000
2008 talousarvio	47 906 000
2007 tilinpäätös	44 414 000

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 015 346 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 222 000 euroa talousarvioesityksen 2 015 568 000 euroon nähden aiheutuu muuttuneista verotulotasustiedoista.

2009 talousarvio	2 015 346 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	1 964 779 000
2007 tilinpäätös	1 805 018 414

34. Valtionosuus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

1) Vuonna 2009 saa myöntää valtionosuutta yleissivistävän koulutuksen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionosuudet ovat tammikuun 2009 kustannustasossa yhteensä enintään 71 000 000 euroa. Valtionosuuksista enintään 15 500 000 euroa saa myöntää toteutusajaisena.

Selvitysosa: Päätösosan valtuuskohdan kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan kohdan 1).

Perustamishankkeista aiheutuvien valtionosuuksien määrän nostaminen talousarvioesi-

tyksen 41 000 000 eurosta 71 000 000 euroon aiheutuu yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeiden kertaluonteisesta nopeuttamisesta osana julkisen rakentamisen elvyttämistä. Lisäyksen turvin vuonna 2009 vahvistettavat perustamishankkeet ovat jälkirahoitteisia ja niiden valtionosuus tullaan maksamaan vuonna 2010 tai sen jälkeen.

2009 talousarvio	55 700 000
2008 talousarvio	57 400 000
2007 tilinpäätös	47 700 000

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 346 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - koulutyön tuki ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja sen kehittämiseen sekä kotiperuskoulun/hemgrundskola -toimintaan, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, eräiden vaihtopillajärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympia-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 625 000 euroa talousarvioesityksen 721 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentilta 29.01.21. Talousarvioesitykseen nähden momentille on lisätty Suomi-koulujen Tuki ry:n ja Suomi-koulujen toiminnan ja sen kehittämisen sekä kotiperuskoulun/hemgrundskola -toiminnan avustusten maksaminen.

2009 talousarvio	1 346 000
2008 talousarvio	621 000
2007 tilinpäätös	521 000

50. Yliopisto-opetus ja -tutkimus

01. Yliopistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 424 640 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

4) yliopistojen opettajien, tutkijoiden ja opiskelijoiden tutkimusta ja koulutusta edistävien avustusten maksamiseen, esimerkiksi väitöskirjojen viimeistelyyn ja kansainvälistä liikkuvuutta edistäviin toimiin, opiskelijoille opintoihin liittyvän harjoittelun järjestämiseen sekä yliopistojen toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuista ja rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen. Avustus ei saa olla palkkaa korvaava henkilökohtainen apuraha.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta neljä korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan neljä.

Lisäys 1 500 000 euroa talousarvioesityksen 1 423 140 000 euroon nähden aiheutuu Teknillisen korkeakoulun lisääntyneistä kertaluonteisista vuokratukustannuksista vuonna 2009 johtuen väistötiloihin siirtymisestä.

2009 talousarvio	1 424 640 000
2008 III lisätalousarvio	1 500 000
2008 II lisätalousarvio	31 525 000
2008 talousarvio	1 358 388 000
2007 tilinpäätös	1 296 262 904

04. Yliopistojen palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösoosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan.

Lisäys 3 000 000 euroa talousarvioesityksen 5 000 000 euroon nähden aiheutuu toiminnan ennakoitua nopeammasta laajenemisesta.

2009 talousarvio	8 000 000
2008 II lisätalousarvio	10 000 000
2008 talousarvio	5 000 000

88. Valtion rahoitus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääomaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tampereen teknillisen yliopiston säätiön pääoman maksamiseen. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että yksityiset rahoittajat sijoittavat samanaikaisesti säätiön pääoman maksamiseen vähintään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Määräraha on valtion vuoden 2009 osuus Tampereen teknillisen yliopiston säätiön perustamisen rahoituksesta. Säätiön perustamiseen osallistuu myös yksityisiä rahoittajatahoja. Säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2009—2011 siten, että valtion osuus on yhteensä 125 milj. euroa edellyttäen, että yksityisten rahoittajatahojen osuus on yhteensä vähintään 50 milj. euroa.

2009 talousarvio	50 000 000
------------------	------------

80. Taide ja kulttuuri

06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 520 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 5 310 000 euroon nähden on 210 000 euroa, mistä 110 000 euroa on vuokramenolisäystä vuoden 2008

kolmanteen lisätalousarvioesitykseen sisältyvän valtuuden mukaisesti ja 100 000 euroa kertamenoa muuttokustannusten kattamiseen.

2009 talousarvio	5 520 000
2008 III lisätalousarvio	140 000
2008 II lisätalousarvio	47 000
2008 talousarvio	4 553 000
2007 tilinpäätös	3 511 000

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta, ehkäisevä huumetyö ja verkkonuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 873 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

4) verkkonuorisotyön tukemiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta neljä lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi neljä.

Lisäys 500 000 euroa talousarvioesityksen 10 373 000 euroon nähden aiheutuu verkkonuorisotyön tukemisesta, millä pyritään erityisesti nopeuttamaan nuorisotyöntekijöiden kouluttamista työskentelemään internet-verkoissa ja siten kehittämään ja monipuolistamaan nuorisotyön menetelmiä.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2009 talousarvio	10 873 000
2008 talousarvio	9 623 000
2007 tilinpäätös	6 723 000

Pääluokka 30
MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

<p><i>03. Maaseutuviraston toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v) Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 396 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.</p> <p>Lisäys talousarvioesityksen 25 377 000 euroon nähden on 19 000 euroa, missä on otettu vähennyksenä huomioon 46 000 euroa yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirtona</p>	<p>momentille 32.30.01 sekä lisäyksenä 65 000 euroa yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirtona momentilta 32.01.01.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2009 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">25 396 000</td> </tr> <tr> <td>2008 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">330 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">19 292 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">13 529 000</td> </tr> </table>	2009 talousarvio	25 396 000	2008 II lisätalousarvio	330 000	2008 talousarvio	19 292 000	2007 tilinpäätös	13 529 000
2009 talousarvio	25 396 000								
2008 II lisätalousarvio	330 000								
2008 talousarvio	19 292 000								
2007 tilinpäätös	13 529 000								

20. Maatalous

<p><i>46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittämisen</i> (siirtomääräraha 2 v) Määrärahaa saa käyttää: 1) valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävin perustein myönnettäviin avustuksiin maa- ja puutarhataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen.</p>	<p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosan kappaleen kohta yksi korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan yksi.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">2009 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">5 861 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">5 171 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">3 942 000</td> </tr> </table>	2009 talousarvio	5 861 000	2008 talousarvio	5 171 000	2007 tilinpäätös	3 942 000
2009 talousarvio	5 861 000						
2008 talousarvio	5 171 000						
2007 tilinpäätös	3 942 000						

Pääluokka 31 LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. (31.01 ja 99, osa) Hallinto ja toimialan yhteiset menot

<p>29. (31.99.29) Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)</p> <p>Momentille myönnetään 327 740 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.</p> <p>Lisäys 2 266 000 euroa talousarvioesityksen 325 474 000 euroon nähden aiheutuu verotto-</p>	<p>mina budjetoitujen määrärahojen arvonlisäveromenotarkistuksista.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>2009 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">327 740 000</td> </tr> <tr> <td>2008 III lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">-2 273 000</td> </tr> <tr> <td>2008 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">14 213 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">302 313 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">287 085 225</td> </tr> </table>	2009 talousarvio	327 740 000	2008 III lisätalousarvio	-2 273 000	2008 II lisätalousarvio	14 213 000	2008 talousarvio	302 313 000	2007 tilinpäätös	287 085 225
2009 talousarvio	327 740 000										
2008 III lisätalousarvio	-2 273 000										
2008 II lisätalousarvio	14 213 000										
2008 talousarvio	302 313 000										
2007 tilinpäätös	287 085 225										

10. (31.24, 25, 30, 40, 52, 60, osa ja 99, osa) Liikenneverkko

<p>03. (31.30.01) Merenkulkulaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Momentille myönnetään nettomäärärahaa 35 768 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.</p> <p>Lisäys 750 000 euroa talousarvioesityksen 35 018 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 28.40.21 ja aiheutuu Merenkulkulaitoksen sisäisen tuotannon suunnitellun eriyttämisen edellyttämistä ICT-infran muutosten kerta- luonteisista kustannuksista.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>2009 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">35 768 000</td> </tr> <tr> <td>2008 II lisätalousarvio</td> <td style="text-align: right;">631 000</td> </tr> <tr> <td>2008 talousarvio</td> <td style="text-align: right;">33 952 000</td> </tr> <tr> <td>2007 tilinpäätös</td> <td style="text-align: right;">33 241 000</td> </tr> </table>	2009 talousarvio	35 768 000	2008 II lisätalousarvio	631 000	2008 talousarvio	33 952 000	2007 tilinpäätös	33 241 000	<p>78. (31.24.78, 30.78, 40.78 ja 99.78) Eräät väylähankkeet (arviomääräraha)</p> <p>Momentille myönnetään 354 700 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää:</p> <p>3) Vuosaaren sataman liikenneväylähankkeesta aiheutuviin palkkausmenoihin enintään yhden henkilötyövuoden verran.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta kolme lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi kolme.</p> <p>Lisäys 10 300 000 euroa talousarvioesityksen 344 400 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2008 kolmanteen lisätalousarvioesitykseen sisältyvien hankkeiden ja hankkeen Raahen väylä etenemisen muutoksista vuodelle 2009 seuraavasti: vt 3 Tampereen läntinen ke-</p>
2009 talousarvio	35 768 000								
2008 II lisätalousarvio	631 000								
2008 talousarvio	33 952 000								
2007 tilinpäätös	33 241 000								

hätie, 2. rakennusvaihe lisäystä 0,5 milj. euroa, vt 2 Vihti—Pori vähennystä 0,5 milj. euroa, E18 Vaalimaan rekkaparkkialue lisäystä 10 milj. euroa, vt 4 Lusi—Vaajakoski lisäystä 10 milj. euroa, vt 4 Kemin kohta ja sillat vähennystä 5 milj. euroa, Vuosaaren sataman liikenneväylät lisäystä 0,5 milj. euroa sekä Raahen väylä vähennystä 5,2 milj. euroa. Talousarvioesitykseen nähden hankkeiden mt 101 Kehä I, Turunväylä—Vallikallio, vt 4 Lusi—Vaajakoski, Haminan meriväylä ja Vuosaaren sataman liikenneväylät sopimusvaltuudet muuttuvat vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä tehdyistä muutoksista johtuen.

Momentin perustelujen päätösosaan tehdyn muutoksen johdosta selvitysosan ensimmäinen

ja kolmas tekstikappale muuttuvat seuraavaksi:

Tiehankkeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2009 noin 177,6 milj. euroa ml. Vuosaaren sataman liikenneväylät, vuonna 2010 noin 141,8 milj. euroa, vuonna 2011 noin 42,4 milj. euroa, vuonna 2012 noin 78,1 milj. euroa ja myöhemmin vuosina noin 148,1 milj. euroa.

Vesiväylähankkeista arvioidaan aiheutuvan valtiolle menoja vuonna 2009 noin 17,1 milj. euroa, vuonna 2010 noin 18,1 milj. euroa, vuonna 2011 noin 4,0 milj. euroa ja 2012 noin 10,3 milj. euroa.

Hanke-erittely

		Valmis liikenteelle	Sopimusvaltuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2009 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Keskeneräiset ja sopimusvaltuudella aloitetut väylähankkeet						
Tiehankkeet						
Mt 100	Hakamäentie, Helsinki	2009	100,0	80,8	19,2	-
Vt 20	Hintta—Korvenkylä, Oulu	2008	25,7	-	25,7	-
Vt 3	Tampereen läntinen kehätie, 2. vaihe	2008	57,0	56,5	0,5	-
Vt 2	Vihti—Pori	2008	55,0	52,5	2,5	-
Vt 6	Lappeenranta—Imatra	2011	177,0	43,0	38,0	96,0
Mt 101	Kehä I, Turunväylä—Vallikallio	2012	147,0	0,8	-	146,2
Vt 4	Lusi—Vaajakoski	2010	95,5	20,8	40,2	34,5
Vt 4	Kemin kohta ja sillat	2009	74,0	30,9	26,0	17,1
E18	Vaalimaan rekkaparkkialue	2010	24,0	0,4	12,0	11,6
Ratahankkeet						
	Ilmalan ratapiha	2010	100,0	50,1	25,0	24,9
	Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen, I-vaihe	2009	110,0	61,0	49,0	-
	Lahti—Luumäki palvelutason parantaminen	2011	185,0	70,3	57,0	57,7
	Keski-Pasila palvelutason parantaminen	2010	39,2	2,0	20,0	17,2
	Talvivaaran kaivoshanke	2010	48,8	-	-	48,8
Vesiväylähankkeet						
	Tornion meriväylä	2007	11,0	10,1	0,05	0,85
	Raahen väylä	2009	30,0	7,8	17,0	5,2
	Haminan meriväylä (sis. alv)	2010	18,3	-	-	18,3

31.10

47

Yhteinen liikenneväylähanke

Vuosaaren sataman liikenneväylät	2008	302,1	300,6	1,5	-
----------------------------------	------	-------	-------	-----	---

Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä		1 599,6	787,6	333,65	478,35
---	--	----------------	--------------	---------------	---------------

Uudet väylähankkeet**Tiehankkeet**

Vt 5 Lusi—Mikkeli	2011	42,0	-	12,0	30,0
-------------------	------	------	---	------	------

E18 Kehä III, 1. vaihe	2011	50,0	-	-	50,0
------------------------	------	------	---	---	------

Kilpilahden uusi tieyhteys	2011	25,0	-	-	25,0
----------------------------	------	------	---	---	------

Ratahankkeet

Kehärata	2014	404,0	-	9,0	395,0
----------	------	-------	---	-----	-------

Seinäjoki—Vaasa, sähköistys	2010	20,0	-	-	20,0
-----------------------------	------	------	---	---	------

Vesiväylähankkeet

Pietarsaaren meriväylä	2010	8,0	-	-	8,0
------------------------	------	-----	---	---	-----

Uudet väylähankkeet yhteensä		549,0	-	21,0	528,0
-------------------------------------	--	--------------	----------	-------------	--------------

Väylähankkeet yhteensä		2 148,6	787,6	354,65	1 006,35
-------------------------------	--	----------------	--------------	---------------	-----------------

2009 talousarvio	354 700 000
------------------	-------------

2008 III lisätalousarvio	-18 453 000
--------------------------	-------------

2008 II lisätalousarvio	6 605 000
-------------------------	-----------

2008 talousarvio	381 700 000
------------------	-------------

2007 tilinpäätös	217 515 421
------------------	-------------

Pääluokka 32 TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. (32.01, osa, 32.30, osa ja 32.90, osa) Hallinto

01. (32.01.01 ja 32.01.03) Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 53 642 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 53 357 000 euroon nähden on 285 000 euroa, missä on otettu huomioon kertaluonteisena lisäyksenä 350 000 euroa yritysten hallinnollisen taakan

vähentämishojelman toteuttamiseen sekä vähennyksenä 65 000 euroa yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirtona momentille 30.01.03.

2009 talousarvio	53 642 000
2008 III lisätalousarvio	257 000
2008 II lisätalousarvio	630 000
2008 talousarvio	51 635 000
2007 tilinpäätös	51 146 000

20. (32.20, osa ja 32.30, osa) Innovaatiopolitiikka

01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) kansainvälisten jäsenmaksujen maksamiseen sekä

2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan kappaleen toinen kohta on lisätty.

Tekstilisäyksellä mahdollistetaan Geologian tutkimuskeskuksen laajempi osallistuminen EU-rahastohankkeisiin.

2009 talousarvio	42 428 000
2008 II lisätalousarvio	301 000
2008 talousarvio	40 891 000
2007 tilinpäätös	40 698 000

02. Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan kappaleen kohta kolme lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi kolme.

Tekstilisäyksellä mahdollistetaan Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen laajempi osallistuminen EU-rahastohankkeisiin.

2009 talousarvio	85 369 000
2008 II lisätalousarvio	305 000
2008 talousarvio	80 440 000
2007 tilinpäätös	79 369 000

06. (32.20.06 ja 32.20.21) Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentin määräraha on muutettu kolmevuotiseksi määrärahaksi.

2009 talousarvio	47 602 000
2008 II lisätalousarvio	789 000
2008 talousarvio	43 112 000
2007 tilinpäätös	38 520 000

40. Avustukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 189 350 000 euroa.

Valtuus. Vuonna 2009 uusia avustuspäätöksiä saa tehdä enintään 240 518 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen.

Määrärahan lisäys talousarvioesityksen 186 350 000 euroon nähden on 3 000 000 euroa ja valtuuden lisäys talousarvioesityksen 227 518 000 euroon nähden on 13 000 000 euroa. Määrärahan ja valtuuden mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä 2 000 000 euroa siirtana momentille 32.20.45 pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden lisäämi-

seen. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 5 000 000 euroa ja valtuuden mitoituksessa 15 000 000 euroa lisäyksenä energiasektorin demonstraatiohankkeiden toteuttamiseen. Ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus entisestään lisätä yritysten mahdollisuuksia hyödyntää tutkimus- ja kehittämisrahoitusta ja vähentää rahoitusmarkkinoiden toimintahäiriöiden aiheuttamia haittoja.

2009 talousarvio	189 350 000
2008 III lisätalousarvio	-1 000 000
2008 II lisätalousarvio	-2 500 000
2008 talousarvio	171 157 000
2007 tilinpäätös	154 882 939

42. Osaamiskeskusohjelman klustereiden koordinointi (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan neljänneksi kappaleeksi.

2009 talousarvio	2 600 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	2 600 000
2007 tilinpäätös	2 600 000

45. Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 2 000 000 euroa talousarvioesityksen 7 000 000 euroon nähden aiheutuu pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden lisärahoituksesta rahoitusmarkkinoiden toimintahäiriöiden vaikutusten vähentämiseksi ja on siirtoa momentilta 32.20.40.

2009 talousarvio	9 000 000
------------------	-----------

30. (32.01, osa, 32.30, osa, 32.80 ja 32.90, osa) Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. (32.01.02 ja 32.80.01) Työvoima- ja elinkeinokeskusten ja työvoimatoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 242 818 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 46 000 euroa talousarvioesityksen 242 772 000 euroon nähden aiheutuu yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirrosta momentilta 30.01.03.

2009 talousarvio	242 818 000
2008 II lisätalousarvio	5 333 000
2008 talousarvio	234 004 000
2007 tilinpäätös	225 497 000

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 900 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 100 000 euroa talousarvioesityksen 33 800 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetuista muutoksista.

2009 talousarvio	36 900 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	2 500 000
2008 talousarvio	25 633 000
2007 tilinpäätös	12 013 637

50. (32.90.50) Palkkaturva (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen

2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen sekä

3) enintään 673 000 euroa palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan kappaleen toinen kohta on lisätty.

Palkkaturvasaatavien takaisinperinnässä voi syntyä tilanteita, joissa velalliselta peritty takaisinperintäsuoritus joudutaan palauttamaan ulosottoon, velalliselle tai tilittämään kolmannelle. Mikäli palautusvelvollisuus syntyy eri vuonna kuin takaisinperintäsopimus on tapahtunut, palautusta ei voida suorittaa siltä tulo-momentilta, jonne takaisinperintäsopimus on kirjattu. Tällöin suoritus maksetaan tältä momentilta.

2009 talousarvio	22 000 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	22 000 000
2007 tilinpäätös	16 495 262

51. (32.80.51) Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 478 640 000 euroa. Määrärahaa saa käyttää:

17) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 10 a luvussa tarkoitetun työllistymispalkkion ja työllistymislisän maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 17) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 17).

Lisäys 1 200 000 euroa talousarvioesityksen 477 440 000 euroon nähden sekä toisen kappaleen kohdan 17) lisääminen aiheutuvat työttömien työllistymistä edistävästä kokeilusta. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002)

muuttamisesta. Lailla säädetään työttömien työhön kannustamisen kokeilusta. Kokeilun aikana maksetaan joko työllistymislisää tai työllistymispalkkiota vähintään kuuden kuukauden pituisen kokoaikaisen työn vastaanotaville kokeilun piiriin kuuluville työttömille. Kokeilusta arvioidaan aiheutuvan menoja kaikkiaan 2 200 000 euroa.

2009 talousarvio	478 640 000
2008 III lisätalousarvio	-15 000 000
2008 II lisätalousarvio	16 895 000
2008 talousarvio	554 422 000
2007 tilinpäätös	490 806 770

64. (32.80.64) Työllisyysperusteiset siirto-
menot investointeihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 320 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 400 000 euroa talousarvioesityksen 18 920 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetuista muutoksista.

2009 talousarvio	20 320 000
2008 III lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	29 755 000
2007 tilinpäätös	22 748 290

80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälle-
rahoitustoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 250 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Vientiluotto Oy:lle viennin jälle-rahoitustoimintaa varten myönnettyjen lainojen maksamiseen.

Valtuus. Valtio voi myöntää lainoja Suomen Vientiluotto Oy:lle viennin jälle-rahoitustoimintaan yhteensä enintään 500 000 000 eurola.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Rahoitusmarkkinoiden toiminnan täydentämiseksi tarkoituksena on ottaa väliaikaisesti käyttöön vientihankkeiden ns. jälle-rahoitus-

malli, jossa Suomen Vientiluotto Oy jälle-rahoittaisi koti- tai ulkomaisen luotto- tai rahoituslaitoksen suomalaisen pääomatavaravientiin järjestämiä ostajaluottoja. Jälle-rahoitus on tarkoitus toteuttaa Suomen Vientiluotto Oy:lle lainoilla ja Finnvera Oyj:n lukuun markkinoilta hankkimalla rahoituksella. Talousarviosta Suomen Vientiluotto Oy:lle annettavien lainojen hinnoittelu olisi markkinaehtoisia. Lainan korkoehdot valmistellaan työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistyönä ottaen huomioon jälle-rahoituksen korkotasoa ja kilpailevien vientiluotto-laitosten noudattama korkopolitiikka. Valtion myöntämien lainojen laina-aika olisi enintään 10 vuotta. Lainan maksatus tapahtuisi samassa aikataulussa kuin Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämä jälle-rahoitus. Jälle-rahoitus myönnettäisiin vain hankkeille, joille on myönnetty vientitakuu. Tarkoituksena on, että vientitakuu kattaisi vähintään 80 % hankkeiden luotoista. Finnvera Oyj:n rahoituksen hankintaan liittyen tarkoituksena on antaa hallituksen esitys valtion erityisluottoyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 a §:n muuttamisesta siten, että lainojen valtion takaus nostetaan 1 900 000 000 eurolla yhteensä 3 100 000 000 euroon. Tarkoituksena on, että Suomen Vientiluotto Oy myöntäisi jälle-rahoitusta vain tilanteissa, joissa vientihanke kannattavuudeltaan ja vakavaraisuudeltaan kunnossa olevan ostajayrityksen kanssa estyisi sen vuoksi, että markkinoilta ei ole saatavissa rahoitusta kilpailukykyisin ehdoin. Lisäksi edellytetään, että jälle-rahoituksen saava pankki täyttää riittävät vakavaraisuutta ja taloudellista toimintakykyä koskevat vaatimukset.

2009 talousarvio	250 000 000
------------------	-------------

87. Pääomalaina Finnvera Oyj:lle Suomen
Vientiluotto Oy:n pääomittamiseen (kiinteä
määräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvun 1 §:ssä tarkoitettua pääomalainan myöntämiseen Finnvera Oyj:lle käytettä-

väksi Suomen Vientiluotto Oy:n pääomittamiseen.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Tarkoituksena on, että 6 000 000 euron pääomallainan takaisinmaksuaika on julkisesti tuetussa vienninrahoituksessa määräaikaaisesti enintään vuoden 2010 loppuun käyttöön otettavan jälleenrahoitusjärjestelmän puitteissa myönnettyjen luottojen juoksuaika, enintään kuitenkin 12 vuotta. Suomen Vientiluotto Oy:n lisäpääomitarve jälleenrahoitusmalliin liittyvien pankkiriskien vuoksi perustuu 1,2 mrd. euron vientiluottojen rahoituksesta Finnvera Oyj:n taatessa riskeistä valtion vientitakuilla 80 prosenttia ja luotto- ja rahoituslaitosten 20 prosenttia.

Jälleenrahoitusmallin käyttöönotosta tehdään ilmoitus EU:n komissiolle.

2009 talousarvio	6 000 000
------------------	-----------

88. *Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen Teollisuussijoitus Oy:n osakepääoman ja pääomallainan maksamiseen.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Suomen Teollisuussijoitus Oy:n toiminnan yleinen tavoite on oman pääoman ehtoisen rahoituksen kohdistaminen yritysrahoituksen ongelma-alueisiin, erityisesti siemen- ja käynnistysvaiheen yrityksiin.

Tarkoituksena on ehkäistä rahoitusmarkkinoiden toimintahäiriöistä aiheutuvia riskipääomamarkkinoiden puutteita, jotka vaikeuttavat

erityisesti nopeasti kasvavien, aloittavien ja laajentavien yritysten riskipääoman saamista.

2009 talousarvio	50 000 000
2007 tilinpäätös	15 000 000

89. *Pääomallainan Finnvera Oyj:lle Aloitusrahasto Vera Oy:n ja Veraventure Oy:n pääomittamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korottoman osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna pääomallainan myöntämiseen Finnvera Oyj:lle käytettäväksi Aloitusrahasto Vera Oy:n ja Veraventure Oy:n pääomittamiseen. Mikäli pääomittettavien yhtiöiden rahoitustoiminnasta syntyy tappioita, laina voidaan jättää takaisinperimättä.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Tarkoituksena on, että pääomallainan takaisinmaksuaika on enintään 15 vuotta. Aloitusrahasto Vera Oy:n toiminnan yleinen tavoite on oman pääoman ehtoisen rahoituksen kohdistaminen yritysrahoituksen ongelma-alueisiin, erityisesti siemen- ja käynnistysvaiheen yrityksiin. Veraventure Oy:n tavoite on pääomasijoittamisen keinoin edistää yksityisen pääoman saatavuutta rahastoihin sekä tukea ja edistää alueellista elinkeinopolitiikkaa yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Tarkoituksena on ehkäistä rahoitusmarkkinoiden toimintahäiriöistä aiheutuvia riskipääomamarkkinoiden puutteita, jotka vaikeuttavat erityisesti nopeasti kasvavien, aloittavien ja laajentavien ja laajenevien yritysten riskipääoman saamista.

2009 talousarvio	30 000 000
------------------	------------

50. (32.50 ja 32.70) Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

63. *Kainuun kehittämiserä* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 53 650 000 euroa.

Mikäli vuoden 2008 myöntämismäärä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2009.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan viidenneksi kappaleeksi.

Lisäys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 47 650 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2008 kolmannessa lisätalousarvioesityksessä ehdotetuista muutoksista.

2009 talousarvio	53 650 000
2008 III lisätalousarvio	7 000 000
2008 II lisätalousarvio	4 948 000
2008 talousarvio	46 010 000
2007 tilinpäätös	50 158 000

64. (32.70.64) *EU:n rakennerahastojen rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 233 972 000 euroa.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti kohdistuu momentin myöntämismäärästä 13 934 000 euroa ja määrärahasta 12 652 000 euroa Kainuun maakuntaan.

Valtuus. Vuonna 2009 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 257 735 000 eurolla. Mikäli vuoden 2008 myöntämismäärä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2009.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan neljännen kappaleen ja päätösoosan kolmas kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kuudennen kappaleen.

Määrärahan lisäys talousarvioesityksen 230 457 000 euroon nähden on 3 515 000 euroa ja valtuuden lisäys talousarvioesityksen 234 304 000 euroon nähden on 23 431 000 euroa. Määrärahan ja myöntämismäärän lisäys tällä momentilla ja momentilla 32.50.65 aiheutuu EU:n rakennerahasto-ohjelmien myöntämismäärän budjetoinnin kertaluonteisesta aikaistamisesta siten, että 10 % kilpailukyky- ja työllisyystavoitteen ohjelmien vuoden 2013 rahoituskehiksestä budjetoidaan vuoden 2009 talousarviossa. Aikaistamisella tehostetaan ohjelmien toimeenpanoa ja vastataan taloudellisen kehityksen haasteisiin. Aikaistaminen ei lisää ohjelmakauden 2007—2013 myöntämismäärää.

Myöntämismäärän lisäyksestä arvioidaan aiheutuvan maksatuksia 4 686 000 euroa vuonna 2010, 8 200 000 euroa vuonna 2011 ja 7 030 000 euroa vuonna 2012.

2009 talousarvio	233 972 000
2008 II lisätalousarvio	-28 000 000
2008 talousarvio	112 116 000
2007 tilinpäätös	1 243 227

65. (32.70.65) *Valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 205 128 000 euroa.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti kohdistuu momentin myöntämismäärästä 9 494 000 euroa ja määrärahasta 8 547 000 euroa Kainuun maakuntaan.

Valtuus. Vuonna 2009 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 235 269 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan neljännen kappaleen ja päätösoosan kolmas kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kuudennen kappaleen.

leen ja päätösoosan kolmas kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kuudennen kappaleen.

Määrärahan lisäys talousarvioesityksen 202 110 000 euroon nähden on 3 018 000 euroa ja valtuuden lisäys talousarvioesityksen 215 153 000 euroon nähden on 20 116 000 euroa.

Myöntämisvaltuuden lisäyksestä arvioidaan aiheutuvan maksatuksia 4 023 000 euroa vuonna 2010, 7 071 000 euroa vuonna 2011 ja 6 004 000 euroa vuonna 2012.

2009 talousarvio	205 128 000
2008 II lisätalousarvio	-22 000 000
2008 talousarvio	89 043 000
2007 tilinpäätös	1 034 695

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. (33.03.01 ja 02) *Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

3) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ulkopuolella toimeksiannosta tai yhteishankkeena toteutettavasta tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen

5) Alkoholitutkimussäätien toiminnasta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien menojen maksamiseen

7) koulutusneuvolatoiminnasta kunnille maksettavien korvausten sekä äitiysavustuksen opaskirjojen toimittamisesta Terveyden ja

hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösoosan kappaleen kohdat kolme, viisi ja seitsemän korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdat kolme, viisi ja seitsemän.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nime on muutettu.

2009 talousarvio	60 904 000
2008 III lisätalousarvio	1 000 000
2008 II lisätalousarvio	501 000
2008 talousarvio	59 288 000
2007 tilinpäätös	58 039 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus

27. *Valtion korvaus Kansaneläkelaitokselle elatustuen siirron toimeenpanokustannuksista* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 610 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksena elatustuen siirrosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuvista kustannuksista, jotka syntyvät tietojärjestelmän rakentamisesta sekä asiakkaiden tietojen siirrosta kunnilta Kansaneläkelaitokselle.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Lain kunta- ja palvelurakennemuutoksesta (169/2007) 8 §:n mukaan elatustuki siirretään kunnilta Kansaneläkelaitoksen hoidettavaksi 1.4.2009 alkaen. Elatustuen käsittelyä varten Kansaneläkelaitos rakentaa uuden tietojärjestelmän. Sen toimeenpano edellyttää myös Kansaneläkelaitoksen toimistojen käsittelijöiden ohjeistusta ja koulutuksen järjestämistä.

Elatustuen siirtokustannuksia Kansaneläkelaitokselle on tarkoitus korvata valtion varoista vuosina 2007—2009 yhteensä 3 916 000 euroa. Tästä 1 115 000 euroa on osoitettu vuonna

2007 silloisen talousarviorakenteen mukaisesti momentin 28.80.27 valtiovarainministeriön tuottavuusmäärärahasta ja 1 861 000 euroa vuoden 2008 talousarvion ja 330 000 euroa vuoden 2008 kolmannen lisätalousarvioesityksen tämän momentin määrärahasta. Nyt esitetävä määräraha kattaa vuodelle 2009 ajoittuvat kustannukset, jotka syntyvät tietojärjestelmän rakentamisesta sekä asiakkaiden tietojen siirrosta kunnilta Kansaneläkelaitokselle.

2009 talousarvio	610 000
2008 III lisätalousarvio	330 000
2008 talousarvio	1 861 000

54. *Asumistuki* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 454 000 000 euroa.
Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 20 000 000 euroa talousarvioesityksen 434 000 000 euroon nähden aiheutuu työttömyysastearvion kohoamisesta.

2009 talousarvio	454 000 000
2008 talousarvio	441 000 000
2007 tilinpäätös	427 683 913

20. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 503 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 73 000 000 euroa talousarvioesityksen 430 000 000 euroon nähden aiheutuu työttömyysastearvion kohoamisesta.

2009 talousarvio	503 000 000
2008 III lisätalousarvio	-7 000 000
2008 II lisätalousarvio	-9 000 000
2008 talousarvio	452 000 000
2007 tilinpäätös	459 500 000

2009 talousarvio	91 000 000
2008 talousarvio	62 000 000
2007 tilinpäätös	48 137 800

52. *Työmarkkinatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 744 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 81 000 000 euroa talousarvioesityksen 663 000 000 euroon nähden aiheutuu työttömyysastearvion kohoamisesta.

2009 talousarvio	744 000 000
2008 III lisätalousarvio	-28 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	699 500 000
2007 tilinpäätös	672 281 210

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 91 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 20 000 000 euroa talousarvioesityksen 71 000 000 euroon nähden aiheutuu työttömyysastearvion kohoamisesta.

53. *Valtionosuus koulutuspäivärahasta* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 400 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 400 000 euroa talousarvioesityksen	2009 talousarvio	12 400 000
12 000 000 euroon nähden aiheutuu työttö-	2008 talousarvio	12 000 000
myysastearvion kohoamisesta.	2007 tilinpäätös	11 180 000

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 237 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 6 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 243 000 000 euroon nähden aiheutuu

valtion osuutta sairaanhoitovakuutuksen menoista koskevan arvion alentumisesta.

2009 talousarvio	1 237 000 000
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	1 175 000 000
2007 tilinpäätös	1 128 408 918

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 109 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 14 000 000 euroa talousarvioesityksen 95 000 000 euroon nähden aiheutuu avoimien maksujen maksuosuuden arvion lisäyksestä työttömyysastearvion kohoamisen johdosta.

2009 talousarvio	109 000 000
2008 III lisätalousarvio	-9 000 000
2008 talousarvio	79 000 000
2007 tilinpäätös	38 500 000

60. (33.40.55 ja 60) Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 265 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 17 900 000 euroa talousarvioesityksen 2 247 100 000 euroon nähden aiheutuu kansaneläkeindeksin vahvistamisesta arvioitua korkeampana, työnantajan kansaneläkemaksutuottoarvion alenemasta sekä eläkkeensaajan asumistukimenoarvion kasvusta taloustilanteesta johtuen.

2009 talousarvio	2 265 000 000
2008 III lisätalousarvio	-20 000 000
2008 talousarvio	2 305 600 000
2007 tilinpäätös	1 875 773 689

50. Veteraanien tukeminen

50. Rintamalisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 64 700 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 200 000 euroa talousarvioesityksen 64 500 000 euroon nähden aiheutuu kansaneläkeindeksin vahvistamisesta arvioitua korkeampana.

2009 talousarvio	64 700 000
2008 talousarvio	70 200 000
2007 tilinpäätös	72 551 233

51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 217 900 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 6 970 000 euroa talousarvioesityksen 210 930 000 euroon nähden aiheutuu pääosin sotainvalidien kuntoutus- ja laitoshuoltokorvausten aiemmin arvioitua suuremmasta määrästä sekä TyEL-indeksin vahvistamisesta arvioitua korkeampana.

2009 talousarvio	217 900 000
2008 talousarvio	233 873 000
2007 tilinpäätös	227 803 463

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtionosuus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 570 013 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 329 000 euroa talousarvioesityksen 5 569 684 000 euroon nähden aiheutuu 1.1.2009 toteutettavasta elatustuen indeksikorotuksen aiheuttamasta 671 000 euron lisäyksestä sekä muuttuneiden verotulotasaustietojen 342 000 euron vähennyksestä.

2009 talousarvio	5 570 013 000
2008 talousarvio	5 075 497 000
2007 tilinpäätös	4 310 175 432

31. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 25 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

4) valmiustoiminnan ylläpidosta, valmiuskoulutuksesta ja katastrofitilanteissa avustustoimintaan osallistumisesta valtakunnallisille toimijoille aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta neljä lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi neljä.

Lisäys 100 000 euroa talousarvioesityksen 25 800 000 euroon nähden aiheutuu sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin suoritettavan valtionavustuksen lisäämisestä.

Tarkoituksena on, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö nimeää ja valtuuttaa sellaiset tahot, jotka voivat olla valmiustilassa poikkeuksellisten onnettomuuksien tai katastrofien varalta. Sosi-

aali- ja terveysministeriö määrittelee myös korvausperusteet. Korvauksiin arvioidaan käytettävän 130 000 euroa.

2009 talousarvio	25 900 000
2008 talousarvio	24 800 000
2007 tilinpäätös	44 500 000

35. *Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 225 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 20 000 000 euroa talousarvioesityksen 205 000 000 euroon nähden aiheutuu toimeentulotuen tarkentuneista tilastotiedoista.

2009 talousarvio	225 000 000
2008 III lisätalousarvio	12 000 000
2008 talousarvio	211 000 000
2007 tilinpäätös	202 029 523

Pääluokka 35 YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

<p><i>01. Ympäristöministeriön toimintamenot</i> (siirtomääräraha 2 v)</p> <p>Ympäristöministeriön organisaation kehittämiseen liittyen perustetaan ylijohtajan virka 1.3.2009 lukien.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toiseksi kappaleeksi ja nykyinen toinen kappale siirtyy kolmanneksi kappaleeksi.</p>	<p>Ympäristöministeriön organisaation kehittämiseen liittyen on tarkoitus jakaa nykyinen ympäristönsuojeluosasto kahdeksi osastoksi 1.3.2009 lukien.</p>	
	2009 talousarvio	34 643 000
	2008 II lisätalousarvio	385 000
	2008 talousarvio	32 256 000
	2007 tilinpäätös	35 146 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

<p><i>77. Ympäristötyöt</i> (siirtomääräraha 3 v)</p> <p>Valtuus</p> <p>Uusia hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2009 jälkeen aiheutuva määrärahan tarve on enintään 2 000 000 euroa.</p> <p><i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan.</p>	<p>Valtuuden lisäys 300 000 euroa talousarvioesityksen 1 700 000 euroon nähden aiheutuu valtuuden tarkistamisesta riittäväksi.</p>	
	2009 talousarvio	11 000 000
	2008 I lisätalousarvio	—
	2008 talousarvio	14 200 000
	2007 tilinpäätös	11 000 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

<p><i>60. Siirto valtion asuntorahastoon</i></p> <p><i>Avustukset</i></p> <p>Vuonna 2009 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntää</p>	<p>määräaikaista käynnistysavustuksia yhteensä enintään 37 000 000 euroa niille, jotka rakennuttavat vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisia vuokra- tai asumisoikeusasuntoja muille</p>	
---	--	--

kuin erityisryhmille. Käynnistysavustuksen suuruus on valtion ja Helsingin seudun kuntien väliseen aiesopimukseen sitoutuneissa ja sitä toteuttavissa kunnissa 15 000 euroa ja muissa kunnissa 10 000 euroa edellä tarkoitettua uudisrakennettavaa asuntoa kohden. Avustus vähennetään korkotukilainan määrästä.

Selvitysosa: Päätösosan *Avustukset*-kohdan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan *Avustukset*-kohdan toisen kappaleen.

Rakennusalan työllisyyden parantamiseksi sekä vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamisen vauhdittamiseksi käynnistysavustusta korotetaan talousarvioesitykseen nähden aiesopimukseen sitoutuneissa kunnissa sekä ulotetaan avustus myös muualle maahan. Järjestyä ei ole tarkoitus jatkaa vuoden 2010 jälkeen.

2009 talousarvio	—
2008 III lisätalousarvio	—
2008 II lisätalousarvio	—
2008 talousarvio	—
2007 tilinpäätös	—

87. *Kuntarahoitus Oyj:n pääomittaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kuntarahoitus Oyj:n pääomittamiseen pääomalainalla ja osakesijoituksella.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Keskeisen osan valtion tukemasta sosiaalisesta asuntotuotannosta rakennuttavat kuntien omistamat vuokratuoyhtiöt. Siksi Kuntarahoitus Oyj, jonka luottoluokitus on paras mahdollinen, on perinteisesti ollut tärkein korkotukilainojen myöntäjä. Sen merkitys on entisestään kasvanut eräiden pankkien supistettua jälle-rahoituskustannustensa nousun vuoksi lainoitus toimintaansa. Pääomittamisella varmistetaan Kuntarahoituksen valtion tukemaan asuntotuotantoon kohdistuvan luotonannon kasvuedellytykset. Pääomasijoitus on tarkoitus toteuttaa ensisijaisesti pääomalainana ja sen tarkempiin ehtoihin sisällytetään myös ehdot, joiden mukaisesti valtio voi rahoitusmarkkinoiden normalisoitumisen jälkeen irtautua pääomasijoituksestaan.

2009 talousarvio	20 000 000
------------------	------------

Pääluokka 36 VALTIONVELAN KOROT

01. Valtionvelan korko

<i>90. Valtionvelan korko</i> (arviomääräraha)	2009 talousarvio	2 150 000 000
Momentille myönnetään nettomäärärahaa	2008 III lisätalousarvio	85 000 000
2 150 000 000 euroa.	2008 II lisätalousarvio	-160 000 000
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2008 talousarvio	2 343 000 000
	2007 tilinpäätös	2 323 431 221

Vähennys 224 000 000 euroa talousarvioesityksen 2 374 000 000 euroon nähden aiheutuu lähinnä korkotason alentumisesta.

09. Muut menot valtionvelasta

<i>20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta</i> (arviomääräraha)	Lisäys 2 000 000 euroa talousarvioesityksen	
Momentille myönnetään 23 000 000 euroa.	21 000 000 euroon nähden aiheutuu korkotason muutoksesta.	
<i>Selvitysosa:</i> Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.	2009 talousarvio	23 000 000
	2008 talousarvio	21 000 000
	2007 tilinpäätös	17 075 030

Pääluokka 37
VALTIONVELAN VÄHENTÄMINEN

(01.) Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

Selvitysosa: Luku ehdotetaan poistettavaksi talousarvioesityksestä.

(94.) Nettokuoletukset ja velanhallinta (arviomääräraha)	2008 III lisätalousarvio	-1 081 933 000
	2008 II lisätalousarvio	632 061 000
<i>Selvitysosa:</i> Sen johdosta, että talousarvioesitys on alijäämäinen, momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarvioesityksestä.	2008 talousarvio	1 848 256 000
	2007 tilinpäätös	2 924 731 829